Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879 — TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 249. — ŠTEV. 249. — NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 23, 1925. — PETEK, 23. OKTOBRA 1925. — VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII

GRŠKA VLADA POSLALA ULTIMATUM BOLGARSKI

Grška je poslala Bolgarski ultimatum radi spopada na meji. — Hoče dva milijona frankov odškodnine, opravičilo ter kazen za usmrčenje grškega častnika. — Najtežja naloga za Ligo izza krfske afere. — Ultimatum ima rok 48 ur.

LONDON, Anglija, 22. oktobra. — Ultimatum, katerega je poslala včeraj grška vlada Bolgarski zahteva odškodnino dveh milijonov francoskih frankov, opravičilo ter kaznovanje povzročitelja zadnjega mejnega boja v bližini Demirhissarja. Po mnenju tukajšnjih opazovalcev pomenja ta ultimatum resen izziv Lige narodov.

Še nikdar izza časa, ko je poslal Mussolini Grški svoj ultimatum radi dogodka na Krfu, ni bila ženevska organizacija tako očito izzvana kot vsled sedanje grške poslanice.

Opazovalci so mnenja, da se hoče Grška okoristiti z vzgledom, katerega ji je nudil Mussolini pred več kot dvemi leti, in če ne bo Liga v tem slučaju nastopila hitrejše, bolj odločno in uspešno, bo zadan njenemu ugledu usodopoln udarec. Angleški listi so komaj pred par dnevi čestitali Ligi vspričo njene povečane avtoritete radi bližajočega se vstopa Nemčije, a danes je opaziti med prijatelji Lige veliko vznemirjenje, ker prevladuje mnenje, da je izpostavljena s tem Ženeva kritični preiskušnji.

Sedanja kriza ni presenetila angleških diplomatov, ker jo smatrajo le za zadnji pojav boja za supremacijo v Macedoniji, za katero so se borile Grška, Bolgarska in Srbija prav izza druge Balkanske vojne leta 1913. Macedonija je sporno ozemlje, v katerem so plemena, jeziki in veroizpovedanja tako brezupno zmešana, da je princip samodoločbe brez vsakega pomena.

Tukajšnji politični krogi niso pričakovali, da se bo Bolgarska, poražena v vojni, za vedno podvrgla izključenju iz tega ozemlja. Strmoglavljenje vlade Sambolijskija leta 1923 je bilo jasno svarilo, da se ne bo Bolgarska podredila politiki priznanja aktivno propagando v Macedoniji.

Čeprav ni sedanja vlada Cankova v Sofiji "oficijelno" podpirala gibanja, da se vrne Macedonijo Bolgarski, je bila vendar v večji ali manjši meri tolerantna z nerednimi komiteji, ki so vodili aktivno propagando v Macedoniji.

Znano je, da se je proti-grško razpoloženje na Bolgarskem pred kratkim poglobilo vsled sklepa grške vlade, da se poučuje v bolgarskih šolah grške Macedonije krajevni dialekt z umetnim alfabetom mesto cirilice, katere se poslužujejo Bolgari. Izza časa, ko je bil ta odlok objavljen, je vodilo časopisje v Sofiji ostro proti-grško kampanjo.

Tukaj priznavajo, da je položaj bolgarskih kmetov v grški Macedoniji strašen. Komisija Lige narodov, ki je lansko leto preiskala njih razmere, je sporočila, da obstaja vlada terorja in da je bilo na tisoče bolgarskih beguncev prisiljenih pribežati preko meje, ker je bilo ogroženo njih življenje.

Na drugi strani pa se pritožujejo Grki nad invazijami macedonskih komitašev in njih boji z grškimi stražami.

Dosmrtna ječa za morilca očeta.

ALISON, Ia., 21. oktobra. — Včeraj je bila objavljena razsodba v procesu proti sedemnajstletnemu Warrenu Vanderwoortu, sinu pastorja. Obramba si je prizadevala na vse mogoče načine, da doseže minimalno kazen.

Mrs. Bella Vanderwoort, mati obtoženega, je opisala dogodke, ki so se završili pred krvavim dejanjem. Rekla je, da je bil njen dom vedno srečen in da so se vsi člani družine dobro razumeli. Ob času dejanja je imel njen mož le zavarovalnino v znesku dveh tisoč dolarjev in sin ni mogel izvršiti dejanja v namenu, da dobi ta denar, ker bi bila svota itak izplačana le njej, materi.

Izpovedala je vse mogoče, da razbremeni sina. Pri strašnem dejanju sedemnajstletnega je bila sama hudo ranjena. Morilec je bil obsojen na dosmrtno ječo.

Umor farmerjev.

DOYLESTOWN, Pa., 22. okt. Dva farmerja, Thomas in Joseph Erwin, ki sta se počala z živinorejo in mlekarstvom, so našli danes umorjena v skednju. Rop je bil motiv krvavega dejanja, ki je dosedaj zavito v globoko temo. Joseph je bil star 52, Thomas pa 50 let.

Ameriška vlada se noče vmešavati.

Nasprotujoči si stranki v premogarski stavki sta osamljeni. — Washington se ne bo vmešaval, čeprav pričakuje, da bo trajala stavka do spomladi. — Izid bo najbrž napotil obe skupini, da skleneta industrijalni mir.

WASHINGTON, D. C., 22. okt. V osmem tednu antracitne stavke potrjujejo vse informacije, katere dobi administracija glede te stavke, vlado v njeni politiki, nevmešavanja. Splošno se pričakuje, da bo ta politika vzdržana prav do Konca.

Edini migljaji glede mogoče izpremembe te politike izvirajo iz pisem, ki vprašujejo, če namerava Washington kaj storiti. Ker se bliža zasedanje kongresa, se govori tudi o posebni zakonodaji, katero lahko sprejme kongres v tem pogledu. Vse pa kaže, da ne bo niti administrativne akcije, niti kongresne zakonodaje (in da bo dano revnim slojem na razpolago, da zmrznejo, ker si ne bodo mogli kupiti dragega premoga).

Člani kongresa, ki zahtevajo, naj vlada nekaj stori, dobe odgovor, da je predsednik Coolidge pred dvemi leti naprosil kongres za polnomoč, da stori vse, kar se mu zdi primerno v slučaju zapletljajev v premogovni industriji, da pa kongres ni hotel dati polnomoči. To je zadostno tehten odgovor na vprašanje kongresnika, zakaj predsednik ne izvaja avtoritete, katere nima, ker mu je kongres ni hotel dovoliti.

Vladno stališče nevmešavanja temelji na prepričanju, da bo pomenjal konečni izid stavke veliko uslugo za javnost. Vsled pomanjkanja vladne akcije bosta morali nasprotujoči si stranki spoznati, da morata preje ali slej uravnati svoje diference. Ko bosta obe stranki to spoznali, bo zavladal mir.

V Washingtonu pa pričakujejo, da bo trajala stavka prav do spomladi. Ker pričakujeta obe nasprotni stranki, da ju bo potegnil narazen Washington ali kaka druga politična agencija, se spuščata v položaj, v katerem je težko skleniti mir na temelju lastne inicijative.

Francoske izgube v Maroku in Siriji.

Francozi so izgubili dosedaj v Maroku in Siriji 17,000 mož. — —Stroški teh vojaških pustolovstev so znašali dosedaj tri milijarde.

PARIZ, Francija, 22. oktobra. Francija je izgubila dosedaj več kot 17,000 mož v Maroku in Siriji. Izgube v Siriji izvirajo izza časa, ko je prevzela Francija mandat nad Sirijo.

Ministrski predsednik je dal izraza upanju, da bo Liga narodov rešila vprašanje Sirije. Maroško vprašanje pa bi moralo biti rešeno od Francije in Španske na eni strani ter Abdel Krima na drugi strani. Slednjemu je naprtil ministrski predsednik vso odgovornost za prelivanje krvi. Rekel je, da so bile izgube domačinov štirikrat večje kot one Francozov.

Ministrski predsednik je objavil, da bo zahtevala vlada od poslanske zbornice nove kredite v višini 300 milijonov frankov za kampanjo v Maroku.

FEZ, Francoski Maroko, 22. oktobra. — Francoske čete, ki operirajo proti maroškim plemenom, so zasedle svoje zimske kvartirje. Pred tem so izrabile kratek čas dobrega vremena za to, da so izčistile ozemlje Kvigiagel ter višine Mezaud.

TANGER, Maroko, 22. okt. — Številni nemški dezerterji iz Legije tujcev so dospeli danes semkaj in Rifčani so jih povedli skozi španske črte. Ker je izza vojne zabranjeno Nemcem bivanje v tem ozemlju, so bili Nemci aretirani.

Painleve je zavrnil dogovor Caillaux-a.

Francoski ministr. predsednik je zavrnil poskusni dogovor Caillauxa v Washingtonu. — Minister bo nanovo otvoril pogajanja z Mellonom.

PARIZ, Francija, 22. oktobra. Začasni dogovor glede francoskega dolga, ki določa plačevanje po $40,000.00 na leto za dobo petih let, katerega je prinesel iz Washingtona finančni minister Caillaux, je nesprejemljiv vladi v svoji sedanji obliki ter ne bo niti predložen franc. poslanski zbornici.

Mesto tega pa so tovariši v kabinetu svetovali Caillauxu, naj obnovi svoje stike z Washingtonom v nam nu, da prične v bližnji bodočnosti z novimi pogajanji, ki naj bi obsegala popolno uravnavo celokupnega dolga.

Caillaux in njegovi tovariši pri zadolžni komisiji so bili včeraj gostje ministrskega predsednika Painleveja. Pozneje se je izvedelo, da bo Caillaux v teku štirinajstih dni obnovil stike z Washingtonom. Domneva se, da je načrt vlade, da se predlaga zadnjo francosko ponudbo kot pričetno točko za nova pogajanja ter da izraza pripravljenosti, da se poveča to, če bi bile Združene države v povračilo pripravljene nanovo razmišljati o zavarovalni klavzuli, ki je v očeh Francozov bolj važna kot pa dejansko določenje letnih plačil.

Nove evropske varnostne pogodbe bodo najbrž igrale važno ulogo v ameriškem razpoloženju v zvezi s tem, kajti z večjo vrjetnostjo miroljubne evropske sprave in prav posebno povratka Nemčije k prosperiteti, bodo postala nemška plačila na temelju Dawesovega načrta bolj definitivno zagotovljena.

Odkar se je Caillaux vrnil iz Amerike, je zahteval, da se predloži njegov začasni dogovor poslanski zbornici, ki naj bi odobrila dogovor. Celo Caillaux pa je postal prepričanja, da bi kaj takega spravilo vlado v skrajno kočljiv položaj ter mogoče celo ogrozilo njen obstoj.

Nemiri pri volitvah.

EL PASO, Texas, 21. oktobra. Povodom županskih volitev so se vršili tukaj veliki nemiri. 25 Mehikancev je bilo ranjenih, štirje med temi smrtnonevarno.

Odpotovanje italijanske delegacije.

RIM, Italija, 22. oktobra. — Danes je odpotovala od tukaj proti Washingtonu italijanska delegacija, ki se bo pogajala v zveznem glavnem mestu glede italijanskega vojnega dolga v Združenih državah.

Porenski voditelji pri Hindenburgu.

Voditelji iz renskih provinc so obiskali predsednika Hindenburga, da razpravljajo žnjim glede pogodbe, sklenjene v Locarno. — Izpremenba poljske meje se bo izvršila mirnim potom.

BERLIN, Nemčija, 22. oktobra Zastopniki različnih renskih provinc so se sestali včeraj popoldne s predsednikom Hindenburgom ter sporočili slednjemu nazore svojih volilcev napram temu dogovoru. Ministrski predsednik nemških držav so se tudi posvetovali s kanclerjem Luthrom ter ostalimi ministri glede istega vprašanja ter verjetnega postopanja.

Dočim se pojavljajo skoro vsako uro manjši ugovori proti različnim klavzulam, je jasno, da temelje predvsem na osebnih ugovorih, ki pa so spornega značaja ter je boljše, da se ne razpravlja o njih.

Dosedaj se ni pojavila še nobena stvar, ki bi resno omajala prepričanje delegatov, ki so se vrnili domov, da se je dosti doseglo in da je treba le časa, da pride na dan konkretno dobro, katero bo izvršil dogovor za Nemčijo in s tem za vso Evropo. Povpraševanja različnih strank, kedaj in kako bodo olajšana zasedenja nemških ozemelj in kateri del Porenske bo izpraznjen, ustvarjajo po mnenju vladnih krogov le nepotrebne težkoče, ki bodo vse odpravljene, kakorhitro bodo imele zavezniške vlade dosti časa, da premotrijo položaj ter nastopijo.

Izpraznenje Kolina se smatra za gotovo ter ni vključeno v posledice, ki se bodo najbrž pojavile. V vsakem slučaju pa se pričakuje, da se bo porenski položaj izdatno izboljšal še pred koncem tekočega leta. Tukaj pa ne dele naziranja Varšave, da uravna dogovor tako iztočno kot zapadno mejo Nemčije.

Nemčija izjavlja, da ne bo skušala izpremeniti iztočnih meja s silo.

Med tem časom pa vlada zagotavlja Rusiji, da ne pomenja dogovor koalicije proti njej.

BERLIN, Nemčija, 22. oktobra Vsaka ameriška inicijativa v prilog razoroževalne konference bo brezpogojno odobrena v nemških vladnih krogih, ki celo izjavljajo, da bi smatrali tako podjetje kot logično posledico konference v Locarno.

LONDON, Anglija, 22. okt. — Kabinet je imel včeraj sestanek, na katerem je zunanji minister Chamberlain poročal svojim tovarišem o pogajanjih glede varnostnega dogovora v Locarno.

Glasi se, da so se ministri v splošnem zavzeli za predlog, da se posneši izpraznenje Kolina.

Angleški uradniki niso imeli včeraj zvečer še nobenega potrdila, da bo prišel v London predsednik francoske republike, Doumergue, da bo dne 1. decembra priča podpisanja pogodb, sklenjenih v Locarno. Tak obisk pa bi ne povzročil nobenega presnečenja, kajti pričakuje se, da bo formalno podpisanje pogodb spojeno z učinkovitimi cerimonijami.

Tudi Vatikan pumpa v Ameriki.

Newyerški bankirji so dovolili Vatikanu kredit v znesku poldrugega milijona dolarjev, da se na ta način zaščiti zgraditev novega ameriškega seminarja.

MACDONALD IN RADIKALCI

MacDonald je rekel, da so angleški komunisti razkrinkani. — Namen Moskve, da uniči angleške delavske unije, je bil razkrinkan na konferenci delavske stranke v Liverpoolu. — Politična akcija je cilj sovjetov. — Prejšnji ministrski predsednik se zavzema za parlamentarne metode.

Piše Ramsay MacDonald.

LONDON, Anglija, 22. oktobra. — Komunistična propaganda med angleškimi delavskimi razredi, ki je bila tako neusmiljeno razkrinkana na konferenci delavske stranke v Liverpoolu in tako odločno zavrnjena, je kljub temu dvignila skrajno važno vprašanje, — namreč, če naj bo strokovno unijsko gibanje neodvisno od političnega delavskega gibanja ali če naj bi bili obe gibanji v intimnem in vzajemnem sodelovanju, ker zasledujeta iste cilje.

Od leta 1900 naprej je bilo delavsko in strokovno unijsko delovanje v tej deželi spojeno. Skoro vsaka strokovna unija je spojena z delavsko stranko, in glasovanje strokovnih unij določa vse, kar se izvrši na konferencah delavske stranke. Strokovno unijski kongres se peča z delavskimi problemi z industrijalnega stališča, in konferenca delavske stranke se peča z istimi problemi s političnega vidika. Dosedaj ni bilo nikakih nasprotstev. Dosti propagande ter preiskovalnega dela izvrše skupini komiteji in zakladnica vsake strani dobavi isti delež pri stroških. Že davno smo prišli preko stališča, ko so strokovne unije nevtralne pri volitvah ali pa podpirajo eno ali drugo starih političnih strank v povračilo za dane obljube ali programe. Leta 1899 je vsled tega sklenil strokovno unijski kongres podpreti ustanovitev delavske politične stranke, in dejstvo, da smo imeli delavsko vlado po poteku dveh ducatov let, opravičuje v polni meri sklep kongresa.

Kadar se je bližal kak izključno industrijalni konflikt, kot mezdni spor, je pokazala direktna industrijalna akcija hitre uspehe in čuti je bilo o učinkovitosti industrijalne politike v nasprotju s politično. Nato pa so prišli industrijalci v težkoče, stavke so bile izgubljene, parlament je bil naprošen, naj poseže vmes, sovražne vlade so se vmešavale — in takrat je bilo opaziti v delavskem gibanju zopet povratek k politični akciji.

Izza vojne ter uničenja Evrope v političnem in ekonomskem oziru, v glavnem vsled mirovnih pogojev, je bilo revolucijonarna propaganda naravni izraz naroda, zastrupljenega od sovraštva, in Moskva je postala metropola, delavnica in banka teh ljudi. Ti možje delajo načrte ter izdajejo poveljа na svoje slamnate može v vseh deželah. Ker

(Nadaljevanje na 3. strani.)

DENARNA IZPLACILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — $18.80 2000 Din. — $37.40 5000 Din. — $93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad". —

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir ..... $ 9.10 500 lir $21.75
300 lir ..... $13.35 1000 lir $42.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej: računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE $1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4687

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, president Louis Benedik, *treasurer*

Place of business of the corporation and addresses of above officers
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado — $6.00	*Za New York za celo leto* — $7.00
Za pol leta — $3.00	*Za pol leta* — $3.50
Za četrt leta — $1.50	*Za inozemstvo za celo leto* — $7.00
	Za pol leta — $3.50

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y
Telephone: Cortlandt 2876.

ZA "DOM SLEPCEV"

V Ljubljano smo poslali enajsto pošiljatev za prepotrebni "Dom slepcev".

Izkazi darovalcev, ki jih objavljamo od časa do časa, so priča, da v naših ljudeh še ni zamrla volja — pomagati nesrečniku.

Treba bo pa še dosti truda in dosti požrtvovalnosti, predno bo vzvišeni cilj dosežen.

Prvačijo pevska in podporna društva, ki prirejajo veselice v ta prekoristen namen.

Pa tudi posamezniki ne zaostajajo. Na krstitkah, svatbah in ob drugih prilikah bi se dalo precej nabrati. Lep vzgled sta dala Mr. Joe Zelene iz Connecticuta in Mr. Judež iz Brooklyna.

Naši ljudje so dobri in požrtvovalni. Samo sprožiti je treba to dobroto in požrtvovalnost v pravem trenutku.

Naprej na delo!

Če jugoslovanska vlada ne more ali noče pomagati največjim revežem, jim mi ameriški Slovenci postavimo dom.

Dom, ki bo služil vzvišenemu namenu, bo obenem tudi spomenik naše zavednosti.

TAJNA POGODBA

Sedaj, ko so bile objavljene pogodbe, sklenjene v Locarno, se čudi svet kravalu, katerega se je dvignilo z nemške strani proti tem dogovorom. Nemška republika ne pridobi s temi dogovori gotovo ničesar. Francija si lahko čestita in Anglija lahko vsaj zaznamuje zase veliko politično zmago. Diplomacija zaveznikov je zopet enkrat, — kot že pogosto poprej, — potegnila nemške državnike za nos.

Nemčija je dobila svoj varnostni dogovor. Pojavi pa se vprašanje; v kakšni obliki? Na ta način, da se je izpolnila stara želja Francozov in da je postal "nemški Ren" dejanska meja med tema dvema sosedoma. Naravna posledica pa je seveda, da lahko Francozi v resnem slučaju dosti hitrejše dosežejo Ren ter ga zasedejo kot so mogli to storiti prej. Prednost leži vled tega izključno le na francoski strani.

Isto velja tudi glede takozvanih mirovnih "jamstev", ki razbremenjujejo Francijo, ne pa Nemčije. Mesto tega pa je dobila Nemčija gotova "zagotovila", ki se tičejo hitrejšega izpraznenja Kolina, odpravljenja birokratizma v Saar dolini ter mogoče povratka ene prejšnjih nemških kolonij, v obliki mandata Lige narodov. Samoposebi umevno je, da ne bo dala Anglija dragocenih kolonij, temveč vrgla Nemčiji pred noge najslabšo in ničevredno stvar. Nemška republika se nato lahko uri, kot je delala Nemčija pod Hohenzollerci, — v zatiranju in brutaliziranju kolonijalnih narodov ter bo smela poleg tega še pokrivati primanjkljaj za to ničevredno kolonijalno politiko.

Res je, da je dobila Nemčija še nadaljno obljubo in sicer v obliki "dogovora med gentlemeni", da se bo člena 16. in 17. statutov Lige narodov nekoliko izpremenilo v prilog Nemčiji. Kako in v kakšni obliki, — o tem ni nobenega govora. O tem molče kot grob angleško-francoski diplomatje, "ker ne govore oni v imenu Lige narodov". To se bo našlo že pozneje, ko se bo ogenj medenih tednov nekoliko ohladil in ko se bodo posluževali državniki v svojih razpravah izključno le umstvenih razlogov. Ko se bo zgodilo to, bo Nemčija iznova "razočarana". O odstranjenju obveznosti, da se dovoli inozemskim četam prehod preko nemškega ozemlja, pa ni nikjer govora, — niti najmanjšega migljaja. Nemški narod, velikega otroka, se vpijani s frazami o "večnem miru" in v svojem zmedenem stanju ne pazi na take "malenkosti".

Še ena stvar se nam zdi popolnoma gotova: da namreč obstajajo tajni dogovori, za katere ne bo izvedel zaenkrat noben parlament, — z izjemo majhnega kroga topovov, ki predstavljajo državnike. Ti tajni dogovori pa se brez dvoma obračajo proti sovjetski Rusiji, koje politično izoliranje in vojaško obkroženje sta bila namen in cilj cele prireditve v Locarno.

Kapitalistično časopisje priznava tudi to, povsem odkrito. Tako je naprimer pisal pred par dnevi newyorški "Sun":

— V očeh številnih obstaja najbolj važno učinkovanje dogovorov v popolnem konsolidiranju zapadne Evrope proti Rusiji. Izsanjan je boljševiški sen o rusko-nemški zvezi.

Angleška politika sklepanja dogovor se obrača proti sovjetski Rusiji. Stavila si je za nalogo, da se udejstvi enotno postopanje glavnih evropskih držav proti sovjetom ter je tudi dosegla ta svoj cilj.

Ta politika je izolirala Rusijo, a je spravila obenem tudi Nemčijo v večje nevarnosti, v koliker pride pri tem vpoštev iztok. Tudi Rusija bo namreč sedaj nanovo orijentirala svojo zunanjo politiko ter morala računati pri tem s sporazumom s Poljako.

Ruski trg bo vsled tega delema izgubljen za Nemce in posledice tega bo gotovo zelo kmalu opaziti v vsakem narodnem gospodarstvu. Nemški proizvajajoči narod bo moral tudi v tem slučaju nositi vse posledice.

Izbruh prihodnje vojne je bil vsled konference v Locarno pospešen, — ne pa potisnjen v megleno bodočnost, — kot bi nam radi natvezili zavezniški diplomatje ter ameriški listi, ki trobijo v njih rog.

Resnična prosperiteta Evrope, njen mir, sta nemogoča brez polnega sodelovanja Rusije in tega se v svojem srcu zavedajo tudi vsi oni, ki delujejo sedaj iz sebičnih ali principijelnih razlogov proti Rusiji.

MLADA PEVKA

Za letošnjo sezijo je angažirana na newyorški operi 18-letna Marion Talley iz Kansas City. Že pred tremi leti je s svojim petjem vzbujala splošno pozornost. Zadnji dve leti je študirala petje v Milanu.

ENAJSTA POŠILJATEV ZA "DOM SLEPIH V LJUBLJANI".

Peter Lustrick, 1422 Larchmond Rd., Cleveland, Ohio	$ 5.00	
L. Glavach, Box 262, Crested Butte, Colo.	$ 4.00	
John Kosec, Box 262, Crested Butte, Colo.	$ 4.00	
Marie Vojska, 390 East 10th St., New York, N. Y.	$ 2.00	
Frank Vojska, 390 East 10th St., New York, N. Y.	$ 2.00	
Družina Čretnik, Dover, N. J.	$ 3.00	
Matija Peklaj, Magadore, O., nabral: Marko Fister	$ 1.00	
Steve Markovič	$ 1.50	
Jakob Matozel, Box 306, Bessemer, Pa., darovi društva "Krim", štv. 97 S. N. P. J., na seji dne 18. oktobra. Iz društvene blagajne	$10.00	
Navzoči člani so prispevali	$12.38	
Skupaj . . .	$44.88	D. 2,470.00
Preje objavljeni darovi skupaj		D. 179,464.05
Skupna svota . . .		D. 181,934.05

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

Šest resnic javnosti in Grdinu:

Prva: Da je Grdina žalostna senca, ki se skriva za krilo Jednote.

Druga: Da mu svetost obljube ni znana.

Tretja: Da mu bo slovenska javnost kmalu pokazala hrbet.

Četrta: Da se za hrbtom Jednote ne bo izognil terjatvi stotih dolarjev, ki jih je obljubil v slučaju članice dr. št. 78 K. S. K.

Peta: Da ljudstvo bolj in bolj spoznava trojico: Grdina, Koverto in Trunka.

Šesta: Da je biznes prej kot vera pri teh treh tičih.

Delavec.

Milwaukee, Wis.

Dolgo časao že ni od tukaj bilo nobenega dopisa v Glasu Naroda. Kar se tiče delavskih razmer, so bolj srednje, in zaslužek je bolj slab kot pa dober. Poleti smo imeli v naši okolici mnogo piknikov, katere so prirejevala podporna društva v prid bolniški blagajni ali v kak drug dober namen. Teh piknikov so se Slovenci udeleževali precej pridno. Marsikdo je tu naletel na prijatelje, ki jih ni videl že dalj časa; marsikdo je v čistem zraku, ob lepem petju in godbi, ob dobri kapljici in ob živahnih pogovorih pozabil vsaj za nekaj časa svoje grenke skrbi. Razvedrila je treba ne samo poleti, ampak tudi po zimi. Kakor vse kaže, nam zabave ne bo manjkalo ne v jeseni, ne po zimi. Tukajšnje dvorane so za to že pripravljene.

V nedeljo 1. novembra se priredi v Harmony Hall kratek bazar v prid cerkve Sv. Janeza Evangelista v Milwaukee. Cerkveni piknik je dobro uspel, a še bolj se bo obnesel bazar popoldne in zvečer. Poslušali bomo petje in govore naše mladine, gledali lepe predmete, poskušali na kolo, koliko je komu treba mila, poskušali, kaj so nam poslali z Michigana in New Yorka in uživali, kar bodo pripravile izborne kuharice. Pridite torej na bazar vsi člani in članice kotoliških društev. Čim več nas bo, tem lepše bo.

Koncem dopisa želim tebi Glas Naroda obilo uspeha in pozdravljam vse naročnike Glas Naroda.

Joseph Koren, zastopnik.

TRGOVCI — DOKTORJI

V Avstriji se že dolgo govori o uvedbi doktorskega naslova, ki naj bi se podeljeval trgovcem, ki so dovršili visokošolske študije in o naslovu, ki naj bi se podeljeval honoris causa. Da bo treba doktorski naslov prej ali slej priznati tudi absolventom visokih šol za trgovino, o tem so si avstrijski merodajni krogi že popolnoma na jasnem. Sedaj gre le še za to, da se formulirajo študijski pogoji, ki morajo biti enaki onim na drugih fakultetah. Skušnje za trgovce ne bodo nič lažje kot rigorozi v drugih strokah. Slušatelji trgovinskih ved bodo morali obiskati tudi seminarska predavanja in izdelovati naloge. V tem pogledu bodo povsem enaki tovarišem na ostalih visokih šolah. Doktorski naslov se jim bo podelil šele na podlagi stroge disertacije.

Sedaj imajo avstrijske visoke šole podeljevati pravico devet doktoratov, in sicer: doktorat za teologijo, pravoznanstvo, državno znanstvo, medicino, filozofijo, farmacevtiko, tehniko, agrikulturo in veterinarstvo. Razen teologije študirajó in polagajo na vseh teh fakultetah skušnje in si lahko pridobe doktorate tudi ženske. Kadar bo uveljavljena možnost pridobitve dr. mere,, si bo mogoče pridobiti v Avstriji še deseti doktorski naslov.

Peter Zgaga

Ko se je vrnil angleški minister Chamberlain v London, ni mogel prehvaliti delovanja in uspehov Lige narodov.

— Vojna je enkrat za vselej odpravljena — je rekel. — Govoriti o vojni je smešno. Možje, ki so se sestali v Locarnu, so zadali temelj večnemu miru.

*

Komaj je to izpregovoril, je že pečilo na Balkanu. Njegove besede so dobile odmev v ultimatu, ki ga je poslala Grška Bolgarski.

*

Liga narodov je sicer čedna naprava, dosti košta, in v nji so zastopani skoro vsi narodi.

Liga narodov lahko komandira Nemčijo, Anglijo, Francijo, Italijo in Japonsko, ne more pa obdržati na uzdi Grkov, Bolgarov in naših jugoslovanskih bratov.

Tem rodovom je vojna preveč v krvi, da bi tako zdravilo kot je Liga kaj zaleglo.

Vsi sklepi, ki jih bo storila Liga, vse pogodbe, ki jih bo sklenila, vsi nasveti, ki jih bo dala, bi morali imeti debelo podčrtano opombo "izvzemši Balkan".

*

Moj prijatelj Mue je izboren pevec, navdušen za društva in za napredek slovenskega naroda. Kot društveni tajnik se pa nič kaj dobro ne obnese.

V vabilih, ki jih je razpošiljal za jutrišnjo prireditev kvarteta "Slovenija" je napravil veliko napako s tem, da je navedel napačni naslov dvorane, kjer se bo veselica vršila.

Pa ne samo to: Vsak, ki je vabilo sprejel, je moral plačati pol centa kazni.

Tajnik mora razen naslovov tudi dobro poznati najnovejše poštne določbe.

No, nič zato. Upam, da bo kljub temu udeležba velika in da bo kvartet častno rešil svojo nalogo.

*

Pravijo da narodi pozabljajo, Marsikatero stvar res pozabijo, ene stvari pa nikdar ne. Nikdar namreč ne pozabijo prostora, kjer so zakopali svojo bojno sekiro.

*

Na konvenciji protestantovskih škofov so bile poročne cerimonije nekoliko izpremenjene.

Protestantovski duhovnik, ki bo poročal mlad zakonski par, ne bo smel več reči nevesti: Glej, da boš svojemu možu pokorna.

To povelje je v sedanjem času takoalitako odveč. Kér če nevesta pri poroki magari desetkrat obljubi, da bo možu pokorna, se ponavadi prej kot po preteku enega meseca premisli in mu ni.

*

Zadnjič sem srečal rojaka in sem ga vprašal, če je kaj vina delal in koliko ga je napravil.

Odvažno je prikimal ter omenil, da ga je napravil tristopetinsedemdeset galon.

— Torej bo za vsak dan ena galona, — se mu rekel.

— Da, za vsak dan ena galona.

— Potem ti bo pa deset galon ostalo.

— Ah, kaj bo ostalo, nič ne bo ostalo. Jaz sem bil dosedaj vsako leto samo enkrat jezen in sicer takrat, ko mi je zmanjkalo pijače. To leto bom pa oni dan popil tistih deset galon.

*

Na svetu so res čudni ljudje.

Neki znani ameriški igralec, ki igra sama šaljive vloge, se je te dni všestič poročil.

Všestič poročen, pa še ni izgubil zmisla za humor.

*

Rojak je stal pri oknu ter opazoval nevihto.

— Prokleto vreme, — je modroval. — Kako lije, kako grmi in treska. Niti psu bi ne privoščil, da bi bil v takem vremenu zunaj . . . Hej, stara, tobaka mi je zmanjkalo. Stopi krog vogala in mi ga prinesi dve škatlji.

*

— Ti si bila prva, katero sem ljubil, — je rekel Adam Evi v raju.

In tako se je začela zgodba, ki je še danes nova, pa kljub temu že silno stara in obrabljena.

Jugoslavia irredenta.

Tatvina na Sveti gori.

Svoj čas je bilo poročano, kako je prišel na Sveto goro prosit, da ga sprejmejo v samostan, 16. letni Adolf Škarabot iz Gorice. Sprejeli so ga res in fant je hodil okoli po samostanu in gledal, kje bi kaj pouzmal. Slednjič je pobral nekaj denarja in drugih stvari v vrednosti 2000 lir, potem pa je pobegnil. Pred sodiščem v Gorici je bil obsojen na šedem mesecev in 15 dni ječe in škodo mora poravnati.

Glede ljudske šole v Idriji

je posredoval posl. Wilfan pri deželni šolski oblasti v Trstu, na kar je dobil odgovor, ki naznanja, da pridejo idrijske osnovne šole po ministrskem sklepu pod upravo deželne šolske oblasti in poudarja, da bo šolska oblast skrbela za razvoj šolstva v Idriji.

Ali kako bo občina nosila za šolo stroške, katere je doslej poravnal idrijski rudnik?

O oskrumbi vojaškega pokopališča

v Vrtojbi pri Gorici pišejo še nadalje nekateri italijanski listi, ki trde, da so tam znaki otročje roke, ki pričajo o oskrumbi. Baje je ovaden sodni oblasti 13-letni Emil Jarec iz Vrtojbe. Oskrumbo hočejo imeti Italijani na vsak način in radi tega so prišli sedaj na dan s trditvijo o oskrumbi s strani 13letnega dečka, sedaj, ko ni tam nobenega vojaškega trupla več in ko se je davna ugotovila resnica. Seveda se je tačas lahko zgodilo to, kar potrebujejo razvestni brezvestni ljudje, pa z njihovo roko seveda. Vsa dežela je radovedna, kaj končno spletejo znani hudobneži.

Samomor trgovca.

V Gorici se je ustrelil 41-letni trgovec Rudolf Pahor, ki je imel skupno s trgovcem Ferlugo trgovino s pečmi v ulici Garibaldi (preje Gledališka). Baje je obupal, ker mu trgovina ni šla po volji in so bili izdatki in davki že preogromni.

Sto let stara

Uršula Laban v Trstu je prisostvovala v Rimu proslavi stoletnice pokopališča pri Sv. Ani. Slonela je ob zidu na domačem dvorišču pri Sv. Mariji Magd. Zg. in gledala na množico na pokopališču. Vzbudili so se v njej stari spomini, zastokala je in obvisela mrtva na zidu.

Žrtve tržaške burje.

Teden dni je vladalo južno vreme, potem pa je zadivjala burja, ki je imela hitrost 80—90 km na uro. Ljudje, ki so šli po opravkih na ulico, so padali kar po vrsti na tla, posebno ženske in starci. Zdravniška postaja je imela polno dela. Nevarno je bil poškodovan delavec Andrej Uršič iz Škednja in delavska Evira Dobrila, katera se nahajata v bolnici. Nadalje so težko ponesrečili vsled burje 11-letna Violeta Vigini, voznik V. Vovk in 60-letni Fran Liščak, ki ga je burja vrgla na tla. Vsi ti so v bolnici.

Odškodnina za politične preganjance.

Sedaj izplačujejo v novih provincah zneske "a conto" odškodnine političnim preganjancem. Pričeli so v Tridentu. V Trstu gredo take reči bolj počasi izpod rok in prizadeti Italijani se silno jezijo na finančno oblast, ki zavlačuje a conto izplačilo.

Italijanskih preganjancev izpod starega režima je okoli 700.

Hotel za letoviščarje

hoče zgraditi inženir Ribi v Čepovanu na pojestvu, ki je bilo last ranjkega prof. Berluča. Čepovan se nahaja v bližini Gorice, pa ima čisto gorsko klimo in je bivanje poleti v Čepovalu izredno prijetno.

Fašistovski znaki ob novih mejah.

Italjansko notranje ministrstvo je odredilo, da se ima pri vseh javnih delih ob meji napraviti v kamnu in bronu fašistovske znake, da se tako ovekoveči fašistovska doba, ki bo po mnenju fašistovskih voditeljev tako slavna, kakor so bili slavni časi rimskega imperija in beneške republike. Fašisti zahtevajo, da mora priti pod napis "Ospedale Vittorio Emanuele" na novi bolnici v Idriji fašistovski znak v primerni velikosti, uklesan v lepem kamnu.

Dva poskušena samomora.

V Puli je pila strup 17-letna Lidija Sleiko. Storila je to v trenutku velike razburjenosti.

— 20-letna Gina Vojtišek se je prepirala z očetom in pa ljubčkom jo je zapustil. Pila je strup.

Obe mladenki sta prišli v bolnico, kjer so jima zdravniki izpraznili želodec in spravili izven nevarnosti.

Posojilnici v Opatjemselu

na Krasu je priznano italijansko državljanstvo z odlokom videmske prefekture št. 17,443.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vinski bratci, Girard, Ohio. Najpravilnejši slovenski izraz je "kozarec". "Kupica" je tujega izvora, izraz "čaša" je pa pri Hrvatih v navadi.

SLOVENSKI AMERIKANSKI
KOLEDAR
za leto 1926.
bo v kratkem gotov.

Letos mu je cena 50¢

Naročilu priložite znamke, moneyorder, ali pa gotov denar v priporočenem pismu. Pratiko Vam pošljemo takoj in koledar pa kakorhitro bo gotov.

Prejeli smo tudi večjo zalogo knjig, ki bodo v listu Glas Naroda priobčene.

GLAS NARODA,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Naznanilo.
vsem tistim, kateri hočejo poslati dolarje v staro domovino.

DOLARSKA IZPLAČILA —
izvršujemo v vseh delih Jugoslavije za pristojbino 4%, istotako v Italijo—zasedeno ozemlje za pristojbino 3%.

POŠILJATVE V DINARJIH IN LIRAH —
izvršujemo najtočneje in po jako zmernih cenah. Za vsako pošiljatev preskrbimo podpisano izplačilno potrdilo prejemnika.
Brza in točna postrežba v vseh ozirih zajamčena.

DENARNE VLOGE prejemamo na "Special Interest Account" in jih obrestujemo po 4% mesečno obrestovanje.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANSKA POTNIŠKA POSLOVNICA

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

RAZVELJAVLJENJE DRŽAVLJANSKIH PAPIRJEV

Državljanski certifikat naturaliziranega ameriškega državljana se more razveljaviti, ako je bil pridobljen nezakonito ali potom prevare. To se sicer ne dogaja mnogokrat, ampak je vendarle važno za naturalizirane državljane, da vedo, pod katerimi okolnostmi se tako razveljavljenje (cancellation) izvrši. Pred par tedni so časopisi poročali, da pomožni zdravnik Združenih Držav, J. M. Crockes, hoče predlagati federalnemu sodišču v Brooklynu, da prekliče državljanski papir, podeljen l. 1921. Hannes Kehlehmainenu, finskemu tekaču in zmagovalcu na Olimpiških igrah l. 1920. Kalehmainen je, potem ko je postal ameriški državljan, odpotoval iz Združenih Držav in l. 1924. odprl na Finskem športno trgovino; iz vseh okoliščin je bilo razvidno, da je imel namen nastaniti se za vedno na Finskem. Federalni pravdnik se pri tem sklicuje na informacije s strani ameriškega podkonzula v Helsingsforsu.

Določba zakona, ki se nanaša na tak slučaj, se nahaja v naturalizacijskem zakonu od 29. junija 1906. Po tej določbi zakona se more smatrati, da je bil državljanski papir pridobljen potom prevare (by fraud), ako oni, ki ga je pridobil, zapusti Združene Države tekom petih let po izdanju tega državljanskega papirja in se za stalno nastani v svoji rojstni domovini ali drugje v inozemstvu. Državljanstvo se namreč podeluje le pod izrecnim pogojem, da ima prosilec namen stanovati za vedno v Združenih Državah. Ako pred potekom petih let po naturalizaciji on odide v inozemstvo v svrho daljšega bivanja, se predpostavlja, da si je državljanstvo pridobil potom prevare. Razun ako more predložiti tehtne dokaze, da je prebival v inozemstvu dlje časa radi vzrokov, ki so ga prisilili k temu mimo njegove volje, in da namerava za vedno nastaniti se v Združenih Državah, se njegov državljanski certifikat razveljavi.

Pomembno razsodbo v tem pogledu je ona Vrhovnega Sodišča Zdr. Držav v pravdi dr. Luria. Ta je bil prišel v Združene Države l. 1888, tukaj študiral medicino in l. 1894. postal ameriški državljan. Par mesecev po svoji naturalizaciji je zaprosil za potni list in odpotoval v Transvaal v Južni Afriki, kjer se je nastanil kot zdravnik. L. 1910. je tamošnji ameriški konzul poročal o njem državnem depantmentu, v svrho da se uvede postopanje za razveljavljenje njegovega državljanskega papirja. Med l. 1894. in 1910 je bil dr. Luria le nekoliko mesecev v Združenih Državah v svrho nekih študij. On je ugovarjal, da je njegova dolga odsotnost iz Združenih Državah bila posledica slabega zdravja in predložil neka zdravniška spričevala, ki pa niso bila zaprisežena in nista bila sprejeta kot zadostna dokazila. Vrhovno sodišče je odločilo, da se njegov državljanski papir razveljavi.

Toda vlada ni bila vedno uspešna v takih-le pravdah. V nekem nedavnem slučaju je bil toženec mnogo dlje časa odsoten iz Zdr. Držav, ali vendarle je bil v stanu dokazati, da se radi te odsotnosti ni moglo smatrati, da si je pridobil državljanstvo na prevaran način, in da ni bil njegov namen ostati za stalno v inozemstvu.

Nekdo drugi je zgubil ameriško državljanstvo, ker on in njegove priče so krivo prisegle glede dobe njegovega bivanja v Z. Državah pred vložitvijo naturalizacijske prošnje.

Zgornji slučaji se nanašajo na državljanske papirje, pridobljene "potom prevare." Nezakonito pridobivanje državljanskih spričeval se nanaša na druge slučaje. Zgodi se dostikrat, da inozemec ni niti znal, da se je v njegovo naturalizacijsko postopanje vrnila kaka nezakonitost. Nekemu Gimbergu so na pr. razveljavili državljanski certifikat, ker se je končno zaslišanje vršilo v privatni pisarni sodnika, mesto v javni sodni dvorani. Vrhovno sodišče Združenih Držav je priznalo, da je to bila pomota s strani sodnika, ali vendarle je vsled tega vsa naturalizacija postala nezakonita. V nekem slučaju je bilo državljanstvo razveljavljeno, ker je bil prosilec naturaliziran, dasi ni predložil nikakega spričevala o prihodu, ker sploh niti ni mogel storiti, ker je bil prišel nezakonito v Združene Države. V drugem slučaju je bil državljanski papir razveljavljen, ker je bil inozemec naturaliziran na sodišču za Kings County, dasi je stanoval v Queens County. Neko spričevalo je bilo razveljavljeno, ker ni naturalizacijski "examiner" izprašal prosilca na predhodnem izpitu.

ZGODOVINA AMERIŠKEGA LEŠNIKA (PEANUT)

Ponižni "peanut" je v ozki zvezi z ameriško zgodovino. Federalni poljedelski departent, ki izdeluje mnogo vzgojevalnih filmov o raznih produktih Združenih Držav, je ravnokar posvetil poseben film temu "lešniku" pod naslovom "Peanuts — $30.000.000 Worth." In zares tolika je letna vrednost tega pridelka.

"Peanut" ni pravzaprav nikak lešnik niti ne spada v družino orehov (nuts), marveč je neka vrsta nizko rastočega graha, ki izvira iz Južne Amerike. Priselil se je v Severno Ameriko po ovinku skozi Afriko, ker so s tem lešnikom pitali ujete črnce na suženjskih ladjah v starih kolonijalnih časih. Tja do Civilne vojne so se posestniki južnih plantaž kaj malo brigali za to biljko, le črni sužnji so jo sadili v malih gredicah za svojo rabo. Tekom vojne so severni vojaki ob svojih pohodih po jugu zagledali ta "lešnik" in našli, da je vkusen in hranilen. Ob koncu vojne so mnogi unijski vojaki prinesli stročje s seboj domov in "peanut" se je takoj priljubila v severnih državah. O njeni današnji popularnosti je odveč kaj reči. Ko je "peanut" postal komercijalen pridelek, je tudi način njegovega pridelovanja v južnih državah jako napredoval.

ŠTEVILO AVTOMOBILOV V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Število motornih vozov, registriranih v Združenih Državah, tekom prvih šestih mesecev l. 1925. znaša 17.716.709. To število pomenja povišek od 13.9 odsto čez registracijo v isti dobi lanskega leta. V to skupno število ni vštetih 70.200 uradnih vozov, ki so last države in za katere se ne plačuje nikaka registracijska pristojbina.

Število registriranih avtomobilov je tekom enega leta največ poskočilo v Alabami, kar za čez 53 odsto. V Floridi je povišek tekom enega leta znašal 41 odsto. V Oklahomi in Mississippi je bil tudi znaten povišek.

Izmed skupnega števila registriranih vozov je 15.519.647 osebnih avtomobilov, 2,114.750 tovornih avtomobilov (trucks) in 82,315 taksijev, onibusov in avtomobilov za najem. Le 20 držav pa registrira to zadnjo vrsto posebej. Zato je njihovo število dejanski mnogo večje.

Največ registriranih avtomobilov je v državi New York, namreč 1.404.653. Čez miljon avtomobilov imajo še sledeče države: California 1.317.825. Ohio 1.292.000, Pennsylvania 1,205,287 in Illinois 1,123.084.

POPIS NEPISMENCEV

Kot del programa za odpravo nepismenosti v Združen. Državah se bo tekom prihodnjega leta vršil popolen popis (census) vseh ljudi, ki ne znajo čitati in pisati. Popis bo izvršila generalna federacija ženskih klubov, ki sodeluje z federalnim prosvetnim klubom v svrho, da se zniža odstotek nepismenosti v Združenih Državah pred prihodnjim ljudskim štetjem, ki se bo vršil l. 1930. Ameriška delavska federacija je tudi obljubila svoje sodelovanje. Ista poziva vse svoje podružnice, naj prispevajo k temu, da bodi javno mnenje ugodno razpoloženo napram obveznemu šolskemu poduku.

Tudi druge vsenarodne organizacije sodelujejo v tej kampanji proti nepisenosti. Trgovska zbornica Združenih Držav pošilja okrožnice vsem državnim organizacijam v podporo tega programa, Ameriški Rdeči Križ sodeluje potom publicitete in delovanja mestnih podružnic. Hčerke Ameriške Revolucije in Narodno Društvo Kolonijalnih Dam, kakor tudi Ameriška Legija tudi sodelujejo.

Misli se, da bo popis nepismencev dovršen do novembra 1926. Razne države se vdeležujejo kampanje proti nepismenosti s tem, da ustanavljajo državne komisije, ki se bavijo z vprašanjem nepismenosti, in s tem, da omogočajo pohajanje večernih tečajev s strani nepismencev.

PRISTAJALIŠČE NA MORJU

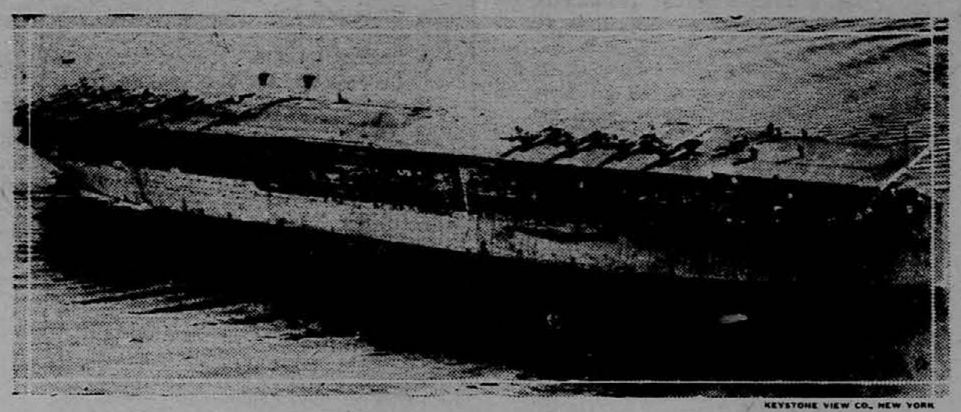

Slika nam kaže eno izmed mnogih ameriških ladij, ki so tako opremljene, da se na njih lahko ustavljajo aeroplani.

BELO PLEME BO IZGINILO

V študiju o bodočnosti belega plemena pravi angleški pisatelj Sir Leo Chiozza Money, da čaka Evropo pogin in da pripade bodoče gospodstvo na svetu drugim, bervenim plemenom. Opira se na oficijelne statistike in kaže na to, da je bilo leta 1921. skupnega prebivalstva na svetu 1850 milijonov, v teh je dve tretjini barvenih. Belo pleme mora izginiti, ako se ne obnovi. Evropejci ne bodo mogli na večne čase odtezati drugim plemenom ogromnega sedanjega zemskega posestva.

Temnopolti ljudje zahtevajo ta zemljišča zase, ker so navezani nanja. Napredki znanstvenosti, neprestani boj proti boleznim itd., vse to vodi brezdvomno k znatnemu pomnožavanju azijatskih in afriških rodov. Tako raste prebivalstvo na Japonskem letno za 700.000 ljudi, dočim znaša letni prebivalstveni narastek na Angleškem in Walesu samo 250.000. V rodovitnem svetu so samo beli narodi nerodovitni. Francija, ena najmočnejših narodnosti, vpada. Pisatelj svari Evropo pred novimi vojnami, ker bi te vsled zmanjšanja prebivalstva na starem kontinentu samo pospešile dan, na katerem bi barveni narodi vrgli jarem, ki jih sedaj tlači, od sebe in zagospodovali po svetu. Vojna je res pobrala mnogo ljudi, toda sedaj jih je povsodi zopet preveč in nikjer ni pomanjkanja prebivalstva, kakor se je napovedalo v vojnem času. Človeški rod hitro raste in generacija pogine kmalu.

Ogromen moški pes.

Ribiška barka "Billwarder", ki je dospela te dni v Cuxhaven pri Hamburgu, je izkrcala psa, ki ga je bila vjela ob islandski obali. To je doslej menda največji morski pes te vrste, ki so jih kdaj vjeli. Dolg je skoraj devet metrov in tehta pet ton. Samo jetra, ki jih v industriji zelo iščejo so nad 700 kg težka. Zver spada v vrsto takozvanih slamikovih morskih psov in se večinoma hrani z morskimi raki in ostrigami.

Istrski bandit pred sodiščem.

Dne 2. oktobra je začela pred sodiščem v Puli velika obravnava proti istrskemu banditu Collarigu, ki ma na vesti toliko zločinov, da bi moral biti šestkrat obsojen na dosmrtno ječo, če bi se hotel spokoriti za vse storjene grehe.

Collarig je še razmeroma mlad in ima komaj 25 let. Na svet je prišel v Puli. Od roditeljev zapuščen in zanemarjen je najprej pohajal nekaj razredov ljudske šole. Potem so ga starši poslali k nekemu mesarju, da bi se izučil v njegovi obrti. Collarig je bil že v tem času jako delomržen fante. Kot petnajstleten deček je izgubil oba roditelja in tedaj začenja njegovo pustolovsko življenje.

Zapustil je šolo in odšel na doberdobsko planoto, kjer je kopal jarke za vojno proti Italiji. Delo se mu je kmalu uprlo, ker je moral delati pod vojaškim nadzodstvom. Čez noč ga je zmanjkalo. Izginil je v nemške kraje in začel "proučevati" svet in ljudi. Obiskal je tudi Madžarsko, leta 1917. pa je prišel v Lipnico, kjer je nakaj ukradel — to je bila njegova druga tatvina, prvo je izvršil že kot mesarski vajenec v Istri. V Lipnici je imel smolo; zbežati ni mogel in je prišel pred sodišče, ki ga je obsodilo na pet let ječe. Zapor bi bil moral presedeti v Mariboru. A slučaj je hotel, da je baš tisti čas izšla amnestija in Collarig je bil zopet prost. Vrnil se je v Pulo, kjer se je vnovič lotil mesarske obrti. Kri pa mu ni dala miru in kmalu so ga zopet zasačili pri tatvini. Topot je bil obsojen na 22 mesecev.

Kazen je nastopil, o prvi priložnosti, 2. maja 1921., pa je pobegnil. Vrinil se je namreč v kuhinjo za pomočnika. V kuhinji si je nabavil pilo, nož in vrv. Slednjo je privezal za železni drog in se je spustil po nji na tla. Da bi se lažje skrival, se je preoblekel v ardita, katerih se je tedaj vse balo. Nastopil je zopet pot križem Italije in je postajal, dokler ga ni prijela orožniška patrulja. Med Collarigem in orožniki se je razvil srdit boj. Bandit je streljal na oborožene karabinjere, ušel pa jim ni. Uklenjenega so nato prepeljali v ječo. V dveh mesecih pa si je bandit nabavil vetrihe. Nekega jutra je mirno odklenil celico in šel mimo čuvaja, kakor da je odsedel kazen. Ko je bil na svobodi, je postal previdnejši. Ker je takrat cvetel v Italiji komunizem, je oblekel rdečo srajco. Zopet so mu prišli orožniki na sled. Collarig se je pogumno spustil v boj ž njimi, ustrelil enega in — zmagal. Nato je zbežal. Klatil se je širom Italije in si je tudi izbral nevesto ter se hotel z njo poročiti. Dekletovi starši pa niso hoteli privoliti v zakonsko zvezo in Collarig je kmalu srečal ljubico v družbi nekega moškega. Razkačen je potegnil revolver in streljal nanjo. Potem ga je zopet zmanjkalo. Postal je v tem času pravcati bandit, začel je krasti na debelo, napadati ljudi in pleniti njihovo imovino. Policije se je bal in ji ni hodil pred nos. Nastanil se je v Puli, kjer je ustanovil roparsko gnezdo zase in za svoje tovariše. Da bi odvrnil od sebe pozornost policije, si je celo nabavil vojaško obleko, katere se je rad posluževal pri svojih obskurnih dejanjih. Znal se je tudi izvrstno maskirati in se je večkrat pojavil med ljudmi kot ženska. To vlogo je glumil tako imenitno, da so mu neizkušeni moški dvorili.

Prve dni meseca januarja lanskega leta pa mu je v Puli postalo prevroče. Pobrisal jo je v Trst. Imel pa je v žepu samo 20 lir in je bil v zadregi za denar. Stikal je za ugodno priliko, s katero bi se mastno okoristil in se je slednjič odločil, da napade trgovino Karoline Reharjeve. Z dvema tovarišema je napad izvršil ter udaril žensko s svincem po glavi, nato pa je zbežal. Policiji je zadišalo, da ta drznost ne izvira od nikogar drugega kot od Collariga. Imela je prav. Par dni po napadu se je predvajal v kinematografu "Reclame" film "Otok pustolovcev." Collarig je kupil vstopnico za predstavo in stopil v dvorano. Tam ga je opazil neki agent, ki je dogodek telefonično javil policiji. Prišlo je pol ducata orožnikov, ki so slkenili, da ujamejo bandita med predstavo.

Delo je bilo težko in zelo riskantno. Bandit je bil oborožen z revolverjem in bombami in orožniki so se mu približali s strahom in trepetom. Enemu se je posrečilo Collariga vreči na tla in ga zvezati. Ko je ležal na tleh, je skušal Collarig streljati na svoje prijatelje, ki so ga jedva krotili. Končno so ga zvezali in odpeljali v zapor.

Državno pravdništvo je vodilo dobro poldrugo leto preiskavo proti banditu in 2. t. m. se je začela proti njemu razprava pred sodniki v Puli. Zanimanje za obravnavo je velikansko. Bandita so pripeljali na sodišče z oboroženim avtomobilom in močno orožniško posadko. Sodišče samo je obkolil gost večkratni kordon orožnikov, ki šteje 150 ljudi.

Collarig ni hotel iti pred sodišče v svoji obrabljeni jetniški obleki, temveč je zahteval, da mu dado nov jopič, nove hlače in nove čevlje. Sodišče mu je ugodilo. Pri razpravi je pokazal bandit naravnost židano voljo. Dobro vedoč, da ga čaka prav nemila usoda, je vendarle takoj v začetku razprave stisnil svojemu branitelju roko ter potožil, da je njegova kletka, katera ga obdaja, zelo tesna in klop, na kateri mora sedeti, zelo trda. Menil je, da se kaj takega ne spodobi za jetnika, katerega preiskava bo trajala tedne in tedne . . .

Bandit Collarig se mora zagovarjati radi številnih roparskih napadov, ubojev in umorov ter tatvin. Ni dvoma, da bo končal na vislicah, toda to ga prav nič ne vznemirja. Obnaša se celo cinično in odgovarja nemilostno na vprašanja predsednika sodnega dvora in zagovornikov svojih nasprotnikov. Poleg njega sedi na zatožni klopi več njegovih moških in ženskih tovarišev, s katerimi si tu in tam pomežikne, kakor da sedi pri mastnem kosilu. Kakšen bo izid te sodne pojedine, bomo poročali kasneje.

Podganja škoda na Angleškem.

Po oficijelni statistiki znaša škoda, ki jo povzročajo v Veliki Britaniji podgane, okroglo 70 milijonov funtov. To je dvakrat toliko, kolikor plačuje Anglija Zdr. državam na račun amortizacije svojih vojnih dolgov. Zato se ne smemo čuditi, da potrošijo angleška oblastva mnogo milijonov na leto v boju zoper to golazen, ki zna biti tudi silno nevarna, ker prenaša kugo.

MACDONALD IN RADIKALCI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

se je en načrt za drugim izjalovil, so započeli sedaj nov načrt, na temelju katerega naj bi komunisti navalili na strokovne unije ter vodili njih delo tako, da jih spravijo v nasprotje z demokratičnimi, političnimi delavskimi organizacijami. V Anglji in Nemčiji so bile strokovne unije prav posebno določene kot polja teh operacij.

Sleparska poraba Zinovjevega pisma konservativne stranke pri zadnjih volitvah ter politični uspeh tega trika sta zadela težak udarec veri v demokratične metode v gotovih sekcijah delavskega gibanja. Zlo razpoloženje med kapitalom in delom je bilo zelo poglobljeno vsled depresije v trgovini, presenetljivega problema nezaposlenosti ter naporov, da se zniža plače ter življenske standarde. Ustroj delavske adminstracije je prisilil več najbolj zmožnih industrijalnih voditeljev, da so se zakopali v politiko ter prepustili vodstvo industrijalne politike drugim. Obžalovanja vredno poštopanje ministrskega predsednika s premogovnim položajem, — vse to skupaj je izgledalo kot intervencija neke zlokobne sile, pripravljajoče pozornico za komunistično zmago nad demokracijo.

Razventega pa je bilo delavsko časopisje nezadovoljiv politični glas ter je kazalo kontrolo komunističnih vplivov. Svojim političnim voditeljem nasproti je bilo tako hladno kot jesensko jutro in tako kritično kot trnjev grm. Velike svote denarja pa je izdal komunistični glavni stan za letake, pamflete in mezde agitatorjev.

Načrti so bili dobro zasnovani, in septembra meseca se je sestal strokovno unijski kongres v Scarborough. Kongres je pokazal, da so napravili ti napori precejšen vtis.

ZANIMIVA VOŽNJA

Nekaj kilometrov severno od Lyona se je na otoku Barbe naselil meseca aprila ruski inženir Gasenko. Možak, ki je star 37 let in pravi Herkul, je že marsikaj izkusil v svojem življenju. Po končani svetovni vojni je bil v diplomatski službi Ukrajinske republike v Švici in Romuniji. Slednjič je pustil javno službo in se popolnoma posvetil rešitvi problema, ki ga že razmišlja več let: izumiti močan in nagel stroj, s pomočjo katerega bi bilo mogoče predirkati v par dneh največej razdalej na oceanih.

Njegovi načrti so čisto nove vrste in tako zanimivi, da ga je pri konstrukciji njegovega stroja podpiralo francosko zrakoplovno ministrstvo. Delo je sedaj srečno končano in izgotovljen stroj bo zapustil v nekaj dneh delavnico v Lyonu, pripravljen za daljno potovanje, ki ga hoče podvzeti Gasenko, da nemudoma dokaže vso vrednost svoje iznajdbe. Če se bo poskus posrečil, o čemer je iznajditelj prepričan, bo vsa veda moderne plovbe prekošena.

Stroj inženirja Gasenka je nekaj čisto originalnega in novega; ne spominja niti na hidroplan, niti na čoln, niti na vodno drsalo. Ima sicer peruti kot aeroplan in tudi propeler, toda pri vožnji se ne dvigne v zrak, temveč frči po površju vode. Ker pa se njegov trup ne potaplja v vodo kot pri ladjah, ki radi vodnega odpora ne morejo voziti naglo, lahko doseže velikansko hitrost. Dozdaj takozvana vodna drsala niso bila uporabna pri valovitem morju, ker je pri veliki hitrosti obstojala nevarnost, da se jim trup pri udarjanju ob valove razbije, ali pa da se prevrnejo. Gasenkov stroj se pa ne boji tudi najbolj razburkanega morja, ker skače od vala na val, ne da bi se potopil v njih globine.

Gasenko je prišel na idejo svojega stroja, ko je opazoval žuželko, imenovano vodno bolho, ki se premika po vodni gladini v skokih in kateri pri tem služijo dolge noge kot stabilizatorji.

Oceanoplan obstoji iz lesenega ogrodja, ki se da hermetično zapreti in ki vsebuje v notranjosti kabino, malo kuhinjo in prostor za stroje. Spredaj se nahaja lomilec valov in cirkularna žaga, ki služi za rezanje trdih predmetov, ob katere bi oceanoplan zadel pri svojih vožnjah: ostanke ladij ali velike ribe. Motor, zaprt v oklopljenem zaboju, in propeler, se nahajata spredaj.

Nad trupom sta montirana dva krova, kot pri aeroplanih. Spodnji del obstoji iz členkovitih nog, podobnih nogam vodne bolhe. Te imajo na doljnem koncu plavalce jajčaste oblike, napolnjene s helijem. Naloga teh nog je, vzdrževati osrednji trup vedno najmanj 80 centimetrov nad vodno gladino. V slučaju, da je morje razburkano lahko za trenotek stopijo noge iz vode, če se stroj nahaja nad vodno dolino, toda vsled hitrosti in podpore obeh krovov loseže svoj vrhunec naslednjega vala in s tem novo oporno točko za ravnočrtno pomikanje naprej.

Gasenkov stroj je 13 metrov dolg in 1.68 širok. Prazen ima težo ene tone. Če leži mirno na vodi, se potaplja 8 centimetrov vanjo. Motor ima 180 konjskih sil in more doseči hitrost 160 kilometrov na uro.

Iznajditelj se bo peljal s svojim strojem iz Lyona po Rhonu navzdol do morja. Po končanih poskusih se misli podati na dolgo pot iz Marseillea v Rio de Janeiro in sicer v štirih etapah preko Tangerja, Dakarja in Natala. Mnenja je, da bo v osmih dneh prevozil razdaljo 10.000 km., za katero rabijo parniki 18 dni. Edini njegov sopotnik bo njegov pes Lob, krasen nemški ovčar, ki mu povsodi sledi kot senca.

Zanimivo je, da je Gasenku njegov risar ukradel načrte stroja, a so ga še pravočasno aretirali. Baje jih je hotel prodati neki tuji vladi. Oceanoplan namreč ni samo velikega pomena za trgovinsko mornarico, temveč bo služil tudi kot lovec in razdiralec podmornikov.

Angorska vlada sledi evropskim vzgledom.

Mustafa Kemal paša je izjavil nekemu angleškemu novinarju, da je Liga narodov kršila načelo enakopravnosti in da zato Turčija ni dolžna upoštevati njenih sklepov. Mosul ima za Turčijo veliko važnost ne samo radi petroleja, temveč tudi radi svojega strategičnega položaja. V Evropi so bili strategični oziri pri razmejitvah narodnih držav vedno merodajni, torej morajo biti tudi za Turčijo, ki sicer ni bogata, toda njena vojska je pripravljena, da brani turške pravice.

MODA NA KITAJSKEM

Na Kitajskem imajo zdaj že svoje filme. To so zelo hvalevredni pojavi, ki pričajo, da se namerava tudi dežela vzhajajočega solnca v doglednem času osamosvojiti. Mali Jackie Coogan je postal pravi Mikado. Med predstavami prireja ta ljubimec filmske umetnosti v posebnih salonih modne razstave. Moda triumfira tudi v najstarejši deželi sveta. Začnimo pri nogah. Tesno zavezana in umetno zmanjšana liliputanska nožica je izgubila vso veljavo. Kdor jo še ima, jo skriva v nalašč zato narejenih čevljih. Kdor more, nosi evropske čevlje, ki jih izdelujejo kitajske tovarne in čevljarji po meri. Kitajke nosijo že črne ali pisane svilene nogavice, ki se ujemajo po barvi z obleko. Take nogavice so kitajski izdelek in znamka "Pagoda" lahko konkurira z vsakim tujim izdelkom. Perilo je svileno in bogato okrašeno s čipkami ali vezeninami. Pri damskih oblekah prevladujejo še vedno hlače, ki so navadno iz težke svile bodisi črne, črnovijoličaste ali pa temno modre barve. Toda oblika kitajskih ženskih hlač se je zadnja leta bistveno izpremenila. Hlače vise do polovice kolen, včasih niti tako daleč in niso več zavezane nad gležnji. Krila se nosijo široka, svilena, črna ali plisirana. Kitajske dame nosijo že kratke suknjiče, večinoma temne barve ali pa iz svetle, pestre svile. Suknjič sega do pasu. Poleg mikada, ki je na Kitajskem zelo moderen in prav lepo pristoja Kitajkam, nosijo kitajske žene razkošne frizure z nazaj počesanimi lasmi, ki so spredaj zaviti in segajo malone do nosu. Solidne dame iz boljše družbe imajo čelo odkrito in lase na tilniku zvezane v kito, mlada dekleta pa nosijo tudi 'cofke.' Tako se oblačijo Kitajke, kadar gredo na promenado ali izprehod.

Če si pa ogledamo Kitajko na plesu ali filmsko zvezdo, vidimo drugačno modo. Lepa vitka dama srednje postave nosi gladko krilo iz črne, vzorkovane enakobarvne svile. Suknjič je iz pestre roza svile in naravne rože iste barve krase kite, ki so na tilniku zvezane. Na rokah se bleskečejo dragulji, na zlati verižici je zapestna ura. Torej čisto v evropskem duhu. Nežna nožica je v bogato okrašenih in lepo izdelanih nizkih čevljih z visokimi pariškimi petami. Nogavice morajo biti iz najfinejše svile. Na plesu vidimo hčerko kitajskega državnika. Njena lepota beleži dan na dan nove zmage. Nosi dolgo obleko iz težke svile in črn suknjič iz tafta. Bajno ji pristoja v črnih kodrih čisto majhna porcelanasta kamelija. Tretja Kitajka je oblečena črno. Tem bolj pa pridejo do veljave zeleni dragulji v njenih glavnikih in uhanih.

Tudi Kitajci so podvrženi modi. Evropske nizke čevlje in svilene nogavice nosijo vsi moški, ki kaj drže nase. Hlače so precej široke in segajo do gležnjev. Bogati in odlični Kitajci nosijo obleke iz črnega, rjavega ali svetlo-sivega blaga. Telovniki so večinoma iz črne svile. Namesto starega kitajskega pokrivala nosijo elegantni Kitajci sedaj črne ali sive slamnike evropskega vzorca, ki jih izdelujejo deloma doma deloma pa uvažajo iz inozemstva. Angleške čepice nosijo samo dijaki in nižji sloji. Spodaj zavezane hlače niso več moderne. Kaj pa evropska moda? Kitajka jo v svojem močno razvitem čutu in smislu za slog odločno odklanja razen onih slučajev, ki se vrne ta ali ona dama iz Evrope in prinese s seboj nekaj modnih novotarij, ki pa tudi kmalu podležejo vplivu domačih običajev. Gospa moda je pa na Kitajskem zavedna Kitajka.

Smrt radi cepitve proti kozam.

Te dni je neki privatni zdravnik cepil šestletnega Franca Ehrlicha proti kozam. Deček se je kmalu po cepitvi onesvestil. Prepeljali so ga v otroško bolnico, kjer je umrl. Pri obdukciji so se pokazali znaki, da je dečkovo smrt najbrže zakrivila cepitev. Oblasti so uvedle strogo preiskavo.

Knjigarna "Glas Naroda"

Naša Ančka .35
Naša vas, 1. del, 14 povesti .90
Naša Vas, II. del, 9 pov. .90
Nova Erotika, trd. vez. .70
Naša leta, trda vez .80
Naša leta, broširano .60
Na Indijskih otokih .50
Naseljenci .30
Novele in črtice .90
Na Preriji .30
Nihilist .40
Narodne pripovedke za mladino .40
Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega polka 1.50

Narodna biblioteka:

Kranjska čebelica .90
V gorskem zakotju .35
Krvna osveta .35
Za kruhom .35
Črtice iz življenja na kmetih .35
Babica 1.00
Berač .35
Amerika, povsod dobro, doma najbolje .35
Boj s prirodo, Treskova Urska .35
General Lavdon .35
Spisje .35
Beatin dnevnik .60
Grška Mytologija 1.00
Rimska Mytologija 1.00
Svitoslav .35
Z ognjem in mečem 3.00
Nekaj iz ruske zgodovine .35
Zaroka o polnoči .35
Božja kazen .35
Emanek, lovčev sin .35
Napoleon I. .75

Obiski. (Cankar). Trdo vezano 1.40
Ob 50 letnici Dr. Janeza E. Kreka .25
Ogenj tr. v. 1.30
Ob tihih večerih, trda vez. .90
Padajoče zvezde tr. v. .90
Plat. zvona trd. vez .90
Pesmi v prozi, trdo vez. .70
Prigodbe čebelice Maje trda vez. 1.00
Pabirki iz Roža (Albrecht) .25
Pasti in zanke. Kriminalni roman .35
Pariški zlatar .35
Pingvinski otok tr. v. .90
Povest o 7. obešenih t. v. .90
Pod svobodnim solncem 1. zv. 1.00
Plebanuš Joanes tr. vez. 1.—
Pod krivo jelko. Povest iz časov Rokovnjačev na Kranjskem .50
Poslednji Mehikanec .30
Pravljice H. Majar .30
Povesti, Berač s stopnjic pri sv. Roku .35
Pot bolesti trd. vez. 1.00
Požigalec .25
Praprečanove zgodbe .25
Patria, povesti iz irske junaške dobe .30
Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu .25
Pet tednov v zrakoplovu. Trd. vez. 1.50
Pol litra vipavca .30
Ptice selivke, trda vez. .75
Pikova dama (Puškin) .30
Pred nevihto .35
Pravljice in pripovedke (Košutnik)
1. zvezek .40
2. zvezek .40
Pegan in Lambergar .70
Rablji, trda vez .75
Rastoči mesec (Tagore) t. vez .60
Razkrinkani Habsburžani (Larish) .35
Revolucija na Portugalskem .30
Rinaldo Rinaldini .50
Slovenski šaljivec .40
Slovanska knjižnica. Zbrani spisi, vsebuje 10 povesti .60
Suneški invalid .35
Skozi širno Indijo .50
Sanjska knjiga Arabska 1.50
Sanjska knjiga, nova velika .90
Spake, humoreske, trda vez .90
Strahote vojne .50
Sveta noč, zanimive pripovedke .30
Strup iz Judeje .75
Simon Jenko zbrani spisi .90
Sosedje tr. v. .60
Svetobor .50
Stritarjeva Anthologija trda vez .90
Sisto Sesto, povest iz Abrucev .30
Svitanje (Govekar), vez. 1.20
Šopek, samotarke (Komanova) vez. .50
Sin medvedjega lovca. Potopisni roman .80
Sveta Notburga .35
Sredozimci, trd. vez. .60
broš. .40

Shakespeareve dela:

Macbeth, trdo vez. .90
Othelo tr. v. 1.—
Sen kresne noči tr. vez .90

SPISI KRIŠTOFA ŠMIDA:

1. zv. Poznava Boga .30
3. zv. Pridni Janezek in Hudobni Mihec .30
7. zv. Jagnje .30
8. zv. Pirhi .30
13. zv. Sveti večer .30
14. zv. Povodenj .30
15. zv. Pavlina .30
17. zv. Brata .30

SPLOŠNA KNJIŽNICA:

Št. 1. Ivan Albrecht: Ranjena gruda, izvirna povest, 104 str., broš. 0.35
Št. 2. Rado Murnik: Na Bledu, izvirna povest 181 str., broš. .50
Št. 3. Ivan Rozman: Testament, ljudska drama v 4 dej., broš. 105 str. .35
Št. 4. Cvetko Golar: Poletno klasje, izbrane pesmi, 184 str., broš. .50
Št. 5. Fran Milčinski: Gospod Fridolin Žolna in njegova družina, veselomodre črtice I., 72 str., br. 0.25
Št. 6. Ladislav Novak: Ljubosumnost, veseloigra v enem dejanju, poslovenil Dr. Fr. Bradač, 45 str., broš. .25
Št. 7. Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utva, 111 str., broš. .35
Št. 9. Univ. prof. dr. France Weber: Problemi sodobne filozofije, 347 str., broš. .70
Št. 10. Ivan Albreht: Andrej Ternouc, relijefna karikatura iz minulosti, 55 str., broš. .25
Št. 11. Pavel Golia: Peterčkove poslednje sanje, božična povest v 4. slikah, 84 str., broš. .35
Št. 12. Fran Milčinski: Mogočni prstan. narodna pravljica v4 dejanjih, 91 str., broš. .30
Št. 13. V. M. Garšin: Nadežda Nikolajevna, roman. poslovenil U. Žun, 112 str., broš. .30
Št. 14. Dr. Karl Engliš: Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str., br. .80
Št. 16. Janko Samec: Življenje, pesmi, 112 str., broš., .45
Št. 17. Prosper Marimee: Verne duše v vicah, povest, prevel Mirko Pretnar, 80 str., .30
Št. 18. Jarosl. Vrchlicky: Oporoka lukovškega grajščaka, veseloigra v enem dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač. 47 str., broš. .25
Št. 19. Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon, dramatska bajka v petih dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 str., broš. .50
Št. 20. Jul. Zeyer: Gompači in Komurasaki, japonski roman, iz češčine prevel dr. Fran Bradač, 154 str., broš. .45
Št. 21. Fridolin Žolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbic, II., 73 str., broš. .25
Št. 22. L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslov. Fran Pogačnik, 136 str., broš. .50
Št. 23. Sophokles: Antigone, žalna igra, poslov. C. Golar, 60 str., br. .30
Št. 24. E. L. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev, I. del. 355 str., broš., .80
Št. 26. L. Andrejev: Črne maske, poslov. Josip Vidmar, 82 str. br. .35
Št. 27. Fran Erjavec: Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str., broš. .35
Št. 28 Veronika Deseniška .75
Št. 35. Gaj alustij Krisp: Vojna z Jugurto, poslov. Ant. Dokler, 123 str., broš. .50
Št. 36. Ksaver Meško: Listki, 144 str., .65

Spilmanove pripovedke:

2. zv. Maron, krčanski deček iz Libanona .25
3. zv. Marijina otroka, povest iz kavkaških gora .25
4. zv. Praški judek .25
8. zv. Tri Indijanske povesti .30
9. zv. Kraljičin nečak. Zgodovinska povest iz Japnskega .30
10. zv. Zvesti sin. Povest iz vlade Akbarja Velikega .25
11. zb. Rdeča in bela vrtnica, povest .30
12. zv. Korejska brata. Črtica iz misjonov v Koreji .30
13. zv. Boj in zmaga, povest .30
14. zv. Prisega Huronskega glavarja. Povest iz zgodovine kanadske .30
15. zv. Angelj sužnjev. Braziljska povest .25
16. zv. Zlatokopi. Povest .30
17. zv. Prvič med Indijanci ali vožnja v Nikaraguo .30
18. zv. Preganjanje Indijskih misjonarjev .30
19. zv. Mlada mornarja. Povest .30

Tatič, Bevk, trd. vez. .75
Tri povesti (Flaubert), trd. vez. .75
Tri povesti grofa Tolstoja .50
Tri novele, tr. v. .90
broš. .70
Tunel, trda vez. 1.00
Turki pred Dunajem .60
Trenutki oddiha .40
Vesele povesti .30
Vera (Waldova) broš. .35
Višnjeva repatica (Levstik) vez. 1.—
Vrtnar, Rabindranath Tagore broš. .60
trdo vezano .75
Volk spokornik in druge povesti za mladino 1.00
Valentin Vodnika izbrani spisi .30
Vodnik svojemu narodu .25
Zgodba Napol. huzarja vez. 2.—
Zmisel smrti .60
Zadnja pravda .50
Zmaj iz Bosne .80
Zlatarjevo Zlato 1.00
Za miljoni .65
Ženini naše Koprnele .35
Zmote in konec gospodične Pavle .35
Zgodovinske anekdote .80
Zločin v Gravalu 246 str. 1.—
Zločin in kazen 304 str. 2.50

Zbirka slovenskih povesti:

1. zv. Vojnomir ali poganstvo .35
2. zv. Hudo brezdno .35
3. zv. Vesele povesti .35
4. zv. Povesti in slike .35
5. zv. Študent naj bo. Naš vsakdanji kruh .65

Zbrani spisi za mladino (Gangl):

1. zv. trdo vezano. Vsebuje 15 povesti .50
2. zv. trdo vezano. Pripovedke in pesmi .50
3. zv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti .50
4. zv. trdo vezano. Vsebuje 8. povesti .50
5. zv., trdo vezano. Vinski brat .50
6. zv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti .50

Umetniške knjige s slikami za mladino:

Pepelka; pravljica s slikami 1.60
Rdeča kapica; pravljica s slikami 1.00
Seguljčica; pravljica s slikami 1.00
Trnoljčica, pravljica s slikami 1.00
Knjige za slikanje:
Mladi slikar .75
Slike iz pravljic .75
Knjige za slikanje dopisnic, popolna z barvami in navodilom:
Mlada greda $1.—
Mladi umetnik 1.20
Otroški vrtec 1.20
Za kratek čas 1.20
Zaklad za otroka 1.20

IGRE:

Beneški trgovec. Igrokaz v 5 dejanj .60
Burke in šaljivi prizori, eno in več dejank .84
Dolina solz. 3. enodejanke: Dva svetova. Dedščina. Trpini 1.00
Dnevnik. Veseloigra v 2 dejanjih. .30
Cyrano de Bergerac. Hoerična komedija v 5 dejanjih. Trdo vezano 1.70
Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v 4 dejanjih .50
Eda, drama v štirih dejanjih .36
Hlapec Jernej, v 9 slikah .50
Krivoprisežnik. Narodna igra s petjem v 3 dejanjih .35
Mati, Meško, tri dejanja .70
Marta, Semenj v Richmondu 4 dejanja .30
Starinarica. Veseloigra v 1 dejanju .30
Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah. .30
Sovražnik ženski, enodejanka, .35
Poljub, v dveh dejanjih .30
Tončkove sanje na Miklavšev večer. Mladinska igra s petjem v 3 dejanjih .60
R. U. R. drama v 3 dejanjih s predigro (Čapek) vez. .45
Revizor, 5 dejanj trda vezana .75
Ujetnik carevine, veseloigra v 2 janjih .80
Veronika Deseniška, trda vez. 1.50
Za križ in svobodo, igrokaz v 5 dejanjih .35

Ljudski oder:

3. zv. Miklova zala, 5 dejanj .70
4. zv. Tihotapec, 5 dejanj .60
5. zv. Po 12 letih, 4 dejanja .60

Zbirka ljudskih iger.

3. snopič. Mlin pod zemljo. Sv. Neža, Sanje .60
9. snopič. Na Betlehemskem poljanah. Kazen ne izostane. Očetova kletev, Čašica kave .30
12. snopič. Izgubljen sin, V. ječi, pastirici in kralji, Ljudmila, — Planšarica .30
13. snopič. Vestalka, Smrt Marije Device, Marijin otrok .30
14. snopič. Junaška deklica. Sv. Boštjan, Materin blagoslov .30
15. snopič. Turki pred Dunajem, Fabjola in Neža .30
20. snopič. Sv. Just; Ljubezen Marijinega otroka .30

PESMI IN POEZIJE:

Bob za mladi zob, trda vez. .40
Gregorčič, poezije trda vez. .75
Gregorčičeve zbrane pesmi s sliko .40
Kettejeve poezije trda vez 1.10
Ko so cvele rože, trda vez. .60
Godec; Pored narodnih pravljic o Vrbkem jezeru. (A. Funtek) Trdo vezano .75
Moje obzorja (Gangl) 1.25
Marcic (Gruden) broš. .30
Narodna pesmarica. Zbirka najbolj priljubljenih narodnih in drugih pesmi .40
Prešernove poezije trda vez 1.—
Primorske pesmi (Gruden) vez. .35
Pohorske poti (Glaser) broš. .30
Slutne (Albreht) broš. .30
Pesmi Ivan Zormana. Originalne slovenske pesmi in prevodi znanih slovenskih pesmi v angleščini 1.25
Slovenska narodna lirika. Poezije .50

Oton Zupančič:

Ciciban, trd. vez .50
Mlada pota, trda vez .50
Sto ugank .50
V carje Vidove, tr. vez. .80

Vijolica. Pesmi za mladost .60
Zvončki. Zbirka pesnij za slovensko mladino. Trdo vezano .90
Zlatorog, pravljica, trda vez. .60

PESMI Z NOTAMI:

MEŠANI IN MOŠKI ZBORI:

Priložnostne pesmi (Grum) $1.10
Slovenski akordi (Adamič) I. zv. .75
Slovenski akordi (Adamič) II. zv. .75
Pomladanski odmevi .45
Ameriška slovenska lira (Holmer) 1.50
Orlovske himne (Vodopivec) 1.20
10 moških in mešanih zborov (Adamič) .45
16 jugoslovanskih narodnih pesmi (Adamič) 2. zv. .80
Dvanajst pesmi I. in II. zv. izdala Glasbena Matica .50

MOŠKI ZBORI:

Veseli Bratci (Pahor) .40
Slovenske narodne pesmi (Hubad) izdala Glasbena Matica .40
Trije moški zbori (Pavčić) izdala Glasbena Matica .40
Domovini (Foerster) izdala Glasbena Matica .40
Narodna nagrobnica (Pavčić) .35
Gorski odmevi (Laharnar) 1. zv. .45
Gorski odmevi (Laharnar) 2. zv. .4

SAMOSPEVI:

Pastirica, Kanglica, Snegulčica .45
Nočne pesmi (Adamič) 1.25
Šest pesmi, izdala Glasbena Matica .75
Štirji samospevi, izdala Glasbena Matica .45

MEŠANI ZBORI:

Planinske II. zv. (Laharnar) .45
Trije mešani zbori, izdala Glasbena Matica .45

RAZNE PESMI S SPREMLJEVANJEM:

Gorske cvetlice (Laharnar) četvero in petero raznih glasov .45
Jaz bi rad rudečih rož, moški zbor z bariton solom in priredbo za dvospev .20
V pepelnični noči (Sattner), kantanta za soli, zbor in orkester, izdala Glasbena Matica .75
Dve pesmi (Prelovec) za moški zbor in bariton solo .20
Kupleti (Grum). Učeni Mihec, kranjske šege in navade, nezadovoljstvo, 3 zvezki skupaj 1.00
Kuplet Kuza - Mica (Parma) .40
Naši himni (Maroll) dvoglasno s spremljevanjem klavirja .15

PESMARICE GLASBENE MATICE:

1. Pesmarica, uredil Hubad 2.50
2. Slovenske narodne pesmi (Bajuk) .45
3. Narodne pesmi (Gerbic) .30
4. Koroške slovenske narodne pesmi (Svikaršić) 1., 2. in 3. zv. skupaj 1.00

Slovenske narodne pesmi Benečije (Orel) .45

MALE PESMARICE:

Št. 1. Srbske narodne himne .15
Št. 2. Zrinjski Frankopan .15
Št. 4. Pod oknom .15
Št. 5. V sladkih sanjah .15
Št. 6. Jadransko morje .15
Št. 7. Pri oknu sva molče slonela .15
Št. 8. Slovo .15
Št. 9. Pogled v nedolžno oko .15
Št. 10 Na planine .15
Št. 11. Zvečer .15
Št. 12. Vasovalce .15
Št. 13. Podoknica .15

Narodne pesmi za mladino (Žirovnik) 3 zvezki skupaj .50
Slavček, zbirka solskih pesmi (Medved) .25
Vojaške narodne pesmi (Kori) .30
Narodne vojaške (Ferjančić) .30
Lira, srednješolska 2 zvezka skupaj $2.—

Mešani in moški zbori. (Aljaž) —

3. zvezek: Psalm 118; Ti veselo poj; Na dan; Divna noč .40
5. zvezek: Job; V mraku; Dneva nam pripelji žar; Z, veneem tem ovenčam slavo; Triglav .40
6. zvezek: Opomin k veselju; Sveta noč Stražniki; Hvalite Gospoda; Občutki; Geslo .40
7. zvezek: Slavček; Zaostali ptič; Domorodna iskrica; Pri svadbi; Pri mrtvaškem sprevodu; Geslo .40
8. zvezek: Ti osrečiti jo hoti (mešan zb.); Ti osrečiti jo hoti (moški zb.); Prijatelj in senca (mešan zb.); Stoj, solnčice stoj; Kmetski hiši .40
9. zvezek: Spominčice; Večerni zvon Siroti; Oče večni; Slovenska zemlja; Zimski dan; Večerni zvon; Zdravice. I.; Zdravice II.; Oče večni; Tone solnce .75

CERKVENE PESMI:

Domači glasi. Cerkvene pesmi za mešan zbor 1.00
12 cerkvenih pesmi za razne prilike cerkvenega leta .50
12. Tantum Ergo. (Premrl) .50
Mašne pesmi za mešan zbor. — (Sattner) .50

Slovenska Sv. Maša, za mešan zbor, s spremljavo orgelj .50
10 Evharističnih pesmi za mešan zb. (Foerster) .40
12. Pange Lingua. Tantum Ergo Genitori. (Foerster) .50
12 Pange Lingua Tantum Ergo Genitori (Gerbič) .50
Srce Jezusovo. 21 pesmi na čast Srcu Jezusovem. (F. Kimovec) .50
Slava nebeške kraljice. 20 Marijinih pesmi za mešani zbor. — Sopran, alt, tenor, bas .40
Hvalite Gospoda vnjegovih svetnikih. 20 pesm na čast svetnikom. (Premrl) .40
10 obhajilnih in 2 v čast presv. Srcu Jezusovemu. (Grum) .35
12 Tantum Ergo (Premrl) .50
Missa in honorem Sanctae Caeciliae. (Foeerster) .50
Missa in honorem St. Josephi (Pogachnik) .40
Missa Brevis et facilis (Sattner) .40
Missa de Angelis (Kimovec) .40
Litanije presv. Srca Jezusovega (Foerster) .40
Oremus pro Pontifice .40
Kyrie .60
K svetemu Rešnjemu telesu (Foerster) .40
Sv. Nikolaj .60

NOTE ZA CITRE:

Buri pridejo, koračnica .25
Slovenski citrar (Wilfan) .25
Safaran. Ruska pesem. — (Wilfan) .25

NOTE ZA TAMBURICE:

Slovenske narodni pesmi za tamburaški zbor in petja. (Bajuk) 1.30
Bom šel na planince. Podpuri slov. nar. pesmi. (Bajuk(1.00
Na Gorenskem je fletno 1.00

NOTE ZA GOSLI:

Narodni zaklad. Zbirka državnih himen in slovenskih narodnih pesmi .50
Uspavanka .25

NOTE ZA GOSLI S SPREMLJEVANJEM KLAVIRJA

Narodni zaklad. Zbirka slovenskih narodnih pesmi .90
Uspavanka .70

NOTE ZA KLAVIR:

Klavirski album za mladino (Pavčić) 1.00
Tri skladbe za klavir (Adamič) .50
Tri skladbe za klavir (Premrl) .45
Moje sanje .20
Slovenski biseri, narodni potpouri... (Jakl) .40
Slovenske zdravice (Fleischmann) .20
Pripoznanje. Polka mazurka. — (Jakl) .40
Srčno veselje. Polka franc. — (Jakl) .40
Vesela plesalka. Polka mazurka. (Jakl) .40
Ljubavno blebetanje. Polka mazur. (Jakl.) .40
Zmiraj zvesta, polka, (Jakl) .40
Pozdrav Gorenjskej, valček 1.00
Primorski odmevi. Fantazija. — (Breznik) .50
Orel. Koračnica. (Jakl) .25
Nocturne des Etudiants (Aletter) .20
Mabel. Intermezzo (Aletter) .20
At a Penguins Picnic. Intermezzo (Aletter) .20

RAZGLEDNICE:

Zabavne. Različne, ducat .25
Newyorške. Različne, ducat .25
Velikonočne, božične in novoletne ducat .25
Iz raznih slovenskih krajev, ducat. .40
Posamezne po .05
Narodna noša, ducat .40
Posamezne po .05
Planinski pozdravi, ducat .40
posamezne po .05
Importirane prorokovalne karte 1.—

ZEMLJEVIDI:

Zemljevid Jugoslavije .80
Slovenske dežele in Istra .25
Združenih držav veliki .40
Združenih držav, mali .15
Nova Evropa .50
Zemljevidi:
Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washington, Wyoming, — vsaki po .25
Zemljevidi:
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York — vsaki po .40
Velika stenska mapa Evrope 2.00
Prorokovalne karte $1.00

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.

Ne naročajte knjig, katerih ni v ceniku. Knjige pošiljamo poštnino prosto.

"GLAS NARODA"
SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St. New York

Iz življenja angleškega rablja.

Za "G. N." priredil **A. Š.**

(Nadaljevanje.)

Odpotoval sem v Warwick, dobro se zavedajoč svojih dolžnosti.

Če bi bil obsojeni Davis flegmatičen človek, kakor je večina obsojencev, se mi moje delo ne bi zdelo tako težko in odgovorno, toda njegovo obnašanje je bilo od hipa njegove obsodbe pa do zadnjega trenotka, ko je imel že vrv okoli vratu, popolnoma različno od obnašanja drugih obsojencev.

Ko sem prvikrat pogledal skozi linico v njegovo celico, sem videl, da je popolnoma zmešan in obupan človek. Večinoma je sedel na postelji, podpiral glavo z rokami, in tuhtal, tuhtal. . . Tako je posedal nekaj časa, nato pa vstajal ter hodil po celici gor in dol.

Ko sem ga tako opazoval, kolikor se mi je zdelo potrebno, sem se odstranil, da presodim dolžino vrvi, ki jo bom rabil pri njem. Tedaj pa me je ustavil šerif ter vprašal, kako dolgo vrv mislim rabiti pri njem. Odgovoril sem mu, da nameravam vzeti sedem čevljev in devet palcev dolgo vrv, ki mu bo dovoljevala baš pravi padec. Takrat pa je začel šerif, in sicer prvikrat in zadnjikrat tekom svojega službovanja, argumentirati z menoj, če mislim, da bo to pravilna dolžina.

— Ta vrv bo predolga, — je rekel šerif. — Videl sem že več eksekucij kot vi, in menim, da bo na taki vrvi preglobok padec.

— Mogoče ste videli res več eksekucij, kakor jaz, toda gledati eksekucije, je ena, izvrševati jih, pa druga stvar!

Šerif pa me je še vedno nadlegoval: — Mislim, da bi bilo pet čevljev dolžine popolnoma dovolj.

V resnici sem se začudil njegovi ignoranci, kajti taka dolžina bi bila mnogo prekratka za vsakega moža, če bi bil obsojenec zelo težak človek kaj šele za Davisa, ki ni tehtal niti 140 funtov! Vedoč, da če bi se poslužil take vrvi, bi se s tem samo podaljšalo trpljenje obsojenca, sem odvrnil:

— All right! Če vzamete vi nase vso odgovornost, karkoli se zgodi, tedaj se bom ravnal po vašem nasvetu.

Takrat pa mi je šerif brž odvrnil, da se noče mešati v moje posle in naj kar storim, kakor vem, da je prav.

Tudi tiste noči sem malo spal, ker mi je bilo mnogo na tem, da izvršim to eksekucijo, ki je imela biti prva, v kateri imam fungirati kot glavni rabelj, kar mogoče gladko in naglo.

Naslednjega jutra je končno napočila obsojenčeva ura. Malo pred osmo uro zjutraj sva se jaz in moj pomočnik pridružila molčeči skupini jetniških paznikov, ki so stali pred obsojenčevo celico. Bil sem popolnoma miren in hladen, tako da sem se sam sebi čudil.

Tedaj pride od jetniškega ravnatelja ukaz, naj začnemo. Spremljan od svojega pomočnika, odprem vrata celice in vstopim.

Obraz nesrečnega Davisa je bil usmiljenja in pomilovanja vreden, in oči so se mu svetile od neobrisanih solz.

V trenotku smo mu povezali roke na hrbtu, ko pa sem se obrnil k njemu, da mu odpnem srajco na vratu, si nisem mogel kaj, da ga ne bi iz usmiljenja potrepljal na rami ter mu ne zašepetal nekaj bodrilnih besedi.

Nato smo odšli iz celice po dolgih mostovžih, in ko smo ugledali malo pred nami vešala, sem stopil naprej, da sprejmem obsojenca. Ko je stopil na vznetna vratca, sem mu še enkrat zašepetal par bodrilnih besed, potem pa sem gledal, da mu pustim čim manj časa za premišljevanje in tarnanje. Z naglico sem mu položil zanko okoli vratu, in v naslednjem hipu mu tudi že potegnil belo kapo preko obraza. Dočim sem bil jaz s tem zaposlen, mu je moj pomočnik že zvezal noge ob členkih, — edino delo, ki ga je imel storiti. — Nagel pogled naokrog. Vse je v redu. Moj pomočnik je tedaj hitro stopil z vzmetnih vrata, miglja od šerifa, potegnil sem ročaj in obsojenec je zdrknil skozi odprtino v globino.

Davis je umrl takorekoč trenutno. Zgoraj ni bilo opaziti skoraj najmanjšega gibanja vrvi, tako da sem takoj vedel, da je konec njegove agonije.

Skoraj neverjetno je, kaj vse se poraja v možganih obsojencev, ko stoje na pragu večnosti.

Tako sem imel nekega John Dickman-a, spoznanega krivim umora, ki ga je izvršil na Newcastle vlaku. Pustil si je mirno zvezati roke na hrbtu in pobožno je prisluškoval besedam jetniškega duhovnika, nato pa je mahoma izjavil:

— Jaz nočem umreti s suknjičem na sebi!

Moje misli so delovale naglo. Kaj naj storim? Ali naj mu zopet razvežem roke, ki jih je imel že zvezane na hrbtu, da mu slečemo jopič? To se mi ni hotelo, toda ko sem mu pogledal v oči, sem takoj spoznal, da bomo imeli z njim še velike neprilike, če ne ustrežemo njegovi čudni želji. Razvezal sem mu torej spet roke, da je mogel sleči svoj suknjič.

Zakaj ni hotel v suknjiču umreti, to sam Bog ve. Kdo naj ve, kako deluje človeku pamet v takem trenotku?

Vislice so stale precej dalč od njegove celice, toda on ni vso pot, katero je premeril s trdnim in sigurnim korakom, izpregovoril niti besedice.

Jaz sem že čakal nanj, ko je prispel, in par minut zatem je bil mrtev.

Toda zmerom pa ni šla stvar tako gladko izpod rok. Kmalu po moji prvi preizkušnji kot samostojen rabelj, sem bil pozvan v Vandsworth bolnišnico, kjer naj bi končal življenje nekemu možu, po imenu De Stamir, brezvestnemu kriminalcu, ki je brutalno umoril kapetana Edwarda Tighea, ko je nameraval izropati njegovo rezidenco.

Morilec je korakal ošabno in samozavestno proti vislicam, in ko je dospel pod vešala, sem naglo opravil vse običajnosti, nakar sem se obrnil ter potegnil ročaj. Do tu je šlo vse gladko, toda spodaj v luknji pa je moral obsojenec strašno trpeti, kajti nesrečnež je grgral in hropel, tako da je moral zdravnik takoj odhiteti po stopnicah navzdol v prostor, kamor je bil spuščen obsojenec. Ko je prišel zdravnik spet gor, je stopil k meni ter mi dejal:

— Ellis, to pot vam pa ne morem čestitati. Za tega ste vzeli prekratko vrv in niste mu dali dovolj padca.

Ko smo potem po predpisanem času, čez eno uro, potegnili truplo obsojenca zopet kvišku, mi je zdravnik dejal:

— Ellis, meni je žal besed, ki sem jih prej napram vam izgovoril. Dognano je, da je obsojenec omedlel v trenotku, ko ste potegnili ročaj, in to je bilo menda tudi najbrž vzrok, da mu ni takoj zlomilo tilnika.

Rabelj nikoli ne ve, kako ga bo sprejel ta ali oni obsojenec. Tako se spominjam enega, ki sem se ga resnično bal.

To je bilo o priliki justifikacije Leo George O'Donnell-a, surovega človeka, ki je brutalno umoril moža, čigar hčerko je ljubil. Ta človek je bil silno hude jeze in nekega dne je malo manjkalo, da ni ubil vardena z velikim vodnim vrčem, s katerim bi mu bil razdrobil lobanjo, da niso še ob pravem času priskočili pazniki ter ga ukrotili. Tudi mene je gledal kot ris, ko sem stopil v njegovo celico, in če bi mogli pogledi ubiti, bi bil jaz danes mrtev človek.

Kdo v Angliji se ne spominja takozvanega "morilca nevest"? Ta lopov je stopil v zadnjem trenotku pred svojega Stvarnika z lažjo na jeziku. "Jaz sem nedolžen!" — to so bile njegove zadnje besede na tem svetu, predno je prestopil prag večnosti.

Ta morilec, o katerem govorim, je bil George Joseph Smith. Njegovi starši so bili pošteni in spoštovani ljudje ter so stanovali na Koman Road, v Londonu. George Joseph Smith se je rodil dne 11. januarja 1872, in že od vsega početka je kazal, da ne bo nič prida. Čimbolj je doraščal, tem slabši je postajal, in končno so ga morali dati v poboljševalnico. Ob tej priliki je njegova mati dejala: — Ta fant bo umrl s čevlji na svojih nogah! —

In ni se motila!

Ko je prišel iz poboljševalnice, se ni dolgo veselil zlate prostosti. Ko je bil star osemnajst let, je ukradel v Lambethu kolo ali bicikelj, vsled česar si je "prislužil" šest mesecev zapora. Po prestani kazni, ki ga pa ni prav nič poboljšala, je pričel tuhtati, kako bi mogel živeti brez dela. Njegova glava je bila polna kriminalnih idej, ki se jih je navzel v zaporu, in te ideje so ga spravile končno tudi na vešala.

Njegova posebnost je bila, izkoriščati ženske. Na ženske je znal izvajati nek poseben vpliv, in dasi večini žensk ni bil simpatičen, je bilo vendar tudi dovolj takih, ki so mu šle slepo na lim. Njegova metoda je bila, dvoriti deklicam, in ko jim je enkrat dovolj zmešal glavo, jih je prisilil, da so zanj kradle in goljufale. Večina devojk se je sprva seveda temu upirala, ali končno pa so vendar podlegle njegovi sugestivni sili. Pri neki taki priliki so ga zalotili ter ga poslali za dvanajst mesecev na varno, toda ko je prišel spet na svobodo, ni bil nič boljši kot prej, temveč rajši še slabši.

Tako ga je zanesla usoda v Leicester, kjer se je zapletel — prvikrat, ali ne zadnjikrat! — v zakonske vezi. "George Oliver Love", — tako se je glasilo njegovo ime, pod katerim je takrat živel in nastopal.

Prvikrat se je oženil z deklico, po imenu Caroline Tornhill, — in ta njegov zakon je veljal za bigamijo, kajti od nje ni bil zakonito ločen, dasi se je potem še trikrat oženil. In prav ta njegova prva žena, Karolina Turnhill, je bila potem senzacijonalna priča proti njemu, kajti angleške oblasti so je privedle nalašč k obravnavi iz Amerike, kjer se je takrat nahajala.

Tej devojki je dvoril lopov samo dva meseca. Hitrica in naglica pri ženitvah je bila menda njegova posebnost. Toda njegova žena se je morala kmalu prepričati da naglica ni v takih stvareh nikoli prida. Kmalu po poroki se ji je namreč pokazal v svoji pravi luči ter jo silil, da bi mu pomagala pri njegovih lumparijah. Ali naletel ni na pravo in ona ga je dala zapreti nakar je moral presedeti v zaporu dve leti. Ko je prišel iz zapora, je šel nazaj v Leicester, kjer se je hotel pobotat. s svojo ženo, ta pa je tička že predobro poznala ter se je izselila v Kanado, da bi bila za vedno varna pred njim.

V poletju leta 1908 je pričel ta človek z novo fazo svoje karijere; omenjenega leta se je namreč seznanil in oženil z Miss Edith Mabel Pegler, ki je postala famozna vsled dejstva, da se je Smith vedno iznova vračal nazaj v njeno naročje.

To žensko je Smith petkrat zapustil; vsakokrat je moral iti za dlje časa po svojih "trgovskih opravkih", kakor ji je natvezil, dočim se je v resnici vsak pot, ko je odšel od nje, poročil z novo ženo. Vse te svoje nesrečne žene je okral in najmanj tri od njih, kakor mu je bilo dokazano, je utopil v kopalni banji. Po vsakem takem zločinu pa se je vedno vračal k Edith Pegler, kateri je lagal o sijajnih kupčijah, ki jih je baje naredil.

(Dalje prihodnjič.)

Z nožem preboden.

V mariborsko bolnico so pripeljali 18letnega gostilničarskega sina iz Device Marije pri Breznu, ki so ga med pretepom oklali med rebra.

SLAVNI TENORIST SE JE VRNIL V AMERIKO

Slika nam predstavlja slavnega irskega tenorista Johna McCormicka, njegovo ženo in hčerko.

Narodne manjšine in Liga narodov.

G. Marcel Ray je napisal v pariški politični tednik "L'Europe Nouvelle" pregled o delu Zveze narodov. Za nas so posebno zanimiva njegova izvajanja o varstvu manjšin:

Določbe mirovnih pogodb, ki varujejo narodne manjšine, so izrečno garantirane od Zveze narodov, ki se mora neprestano prepričevati o njih izvrševanju. Kot je bilo možno predvideti, pošiljajo te manjšine v Ženevo pogosto pritožbe ali reklamacije, tako da je morala Zveza narodov upostaviti postopek za izvrševanje kontrole, ki ji je bila poverjena.

V govoru, ki ga bo prihodnje leto zastopnik Nemčije gotovo ponovil, je grof Apponyi, prvi madžarski delegat, stavil predlog, da se dosedanji sistem popolnoma spremeni. On je mnenja, da bi moral svet Zveze biti vezan, da sprejema vse prošnje, ki se mu pošiljajo in posluša vse tožnike, ki so jih izbrale manjšine. Slednjič naj bi svet odstopal vse juridične prošnje razsodišču v La Hayeu. Ta novi postopek skuša kolikor mogoče odtegniti pogosto umetne manjšinske prepire presojanju in odločanju velikih zavezniških držav. Razen tega bi ta postopek suponiral revizijo mirovnih pogodb, ki določajo, da se morajo manjšinski spor predložiti svetu in nikamor drugam.

V resnici pa nudi postopek, ki ga je odobril svet, manjšinam resne in zadostne garancije. Tajništvo pregleduje vloge in jih smatra za sprejemljive vsakokrat, kadar ne vsebujejo niti nizkotnih razžaljenj, niti manifestacij, ki bi bile naperjene zoper mirovne pogodbe. Tajništvo zahteva nato nasprotno izjavo prizadete vlade. Odsek treh članov Sveta odloči, ali naj se zadevo predloži Svetu. Sicer pa ima svet svobodo, da se bavi z zadevo tudi proti izjavi odseka treh članov. Pod takimi pogoji je težko izjaviti, da nasprotuje Svet pravičnim manjšinskim zahtevam s sistematično obstrukcijo.

Praktično je dosegel Svet predvsem v korist litvanskih manjšin v Poljski in madžarskih manjšin v Rumuniji uspehe, katere je težko izraziti v številkah, vendar pa so uvaževanja vredni. Brez hrupa in komedije se je posrečilo Svetu, potom diskretnih intervencij in oficijoznih pogajanj z vladami zasigurati sprejemljive odnošaje med Poljaki in Litvinci in preskrbeti odškodnino 750 milijonov zlatih kron madžarskim kolonom v Rumuniji. Ta metoda naravno ne dovoljuje organizirati političnih manifestacij, ki bi streme le za revizijo mirovnih pogodb. In ravno to je, kar jo mora priporočati in opravičevati pri sodbi Zvezine skupščine. Sicer pa to nikakor ne zadržuje, da ne bi veliki narodi, in predvsem Francija, imeli posebno zanimanje pri tem, da bi se več bavili z uspešnim varstvom manjšin in vzeli v pretres inicijativo za odredbe, ki bi prinesle malo več reda in pravice v gotove posebno vroče kote nove Evrope.

ŽRTEV MORFIJA

Istočasno ko časopisje izčrpno razpravlja o velezanimivem slučaju dunajskega otroškega zdravnika, profesorja Pirqueta, ki se je pod vplivom veronala vrgel skozi okno hotela, v katerem je prenočeval, prihaja iz Berlina vest, da je pod vplivom morfija omagala genijalna igralka Marija Orska, članica berlinskega Malega gledališča. Umetnica je med Nemci dobro znana po svojih sijajnih kreacijah v gledališču. V kratkem času se je povspela na zelo visoko stopnjo.

Usoda je hotela, da se je Marija Orska navadila na morfij, ki je postal njeno priljubljeno sredstvo za pospeševanje spanja. Sorodniki, prijatelji in znanci, ko so vedeli za strašno sredstvo slavne igralke, so večkrat skušali, da bi jo odvadili tega uničevalca živcev. Skušali so, uspeli niso. Zdravniki so jo varali in ji dajali sol mesto morfija. A Marija Orska je to kmalu spoznala in se jim ni več zaupala. Slednjič je bilo sklenjeno, da se mora Orska podvreči nasilni kuri odtegovanja morfija, ki bo sicer uničil njeno življenje. Pripravljena na težko žrtev je Orska pristala na predlog, da vzame ta križ na svoje rame. A kakor se je pokzalo, ne za dolgo. Polagoma so ginevale njene moči in v zadnjem času je prišlo tako daleč, da ni mogla nastopiti na odru, če ni imela primerne doze morfija v revnem telesu.

Tako ni šlo naprej. Igralka je čutila, da od dneva do dneva bolj peša in da gre ž njo h koncu. Te dni je igrala v Berlinu in se je pred začetkom igre opravičila občinstvu, češ, da je zelo izmučena. A baš ta večer je sijajno odigrala svojo vlogo in frapirala gledalce.

Prišlo pa je nepričakovano tisto, česar se je Orska najbolj bala — živčni šok. Napad je dobila na koncu igre, v momentu ko mora markirati smrt. Storila je svojo dolžnost do zadnjega. Viharen aplavz je odmeval po gledališču, ljudje so klicali umetnico pred zastor, a Orska se ni pokazala. Zdravnik, ki jo je preiskal, je izjavil, da za dolgo časa ni misliti na njeno ozdravljenje ter jo je poslal v dunajski sanatorij, da se pod zdravniškim nadzorstvom popravi in okreva, če je to še mogoče.

Nenadna usoda raziskovalca.

Zadnje dni avgusta je odpotoval iz osrednje Tunezije proti jugu puščavo Saharo mladi ameriški komponist George Antheil. Mladi raziskovalec namerava prekoračiti puščavo in dospeti v osrčje Afrike. Spotoma hoče študirati pesmi Arabcev in zamorcev. Spremlja ga le arabski vodnik. Na nevarno pot se je odpravil navzlic odsvetovanju, čeprav nima niti pojma o razmerah in še manj izkustva. Zadnjikrat so ga videli dne 2. septembra na planjavi Matmata južno-zapadno od Gobesa.

ŽENITNA PONUDBA.

Samec, star 30 let, se želi seznaniti s slovenskim dekletom od 20 do 25 let staro. Katera je resnega mišljenja in poštenega značaja, naj piše in pošlje sliko, ki jo vrnem. Jaz imam stalno delo in nekaj prihranjenega.

Ž. S. S., c/o Glas Naroda,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
(3x 23.24.26)

Dospela je
VELIKA
Blaznikova
PRATIKA
za leto 1926.
Cena 25¢ komad.

V pratiki je poleg koledarja in raznih zanimivih navedb tudi zgodovina 200-letnega obstanka. Pratika je namreč izšla l. 1726.

Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Brezplačno onim, ki trpe vsled mrzlice in naduhe.

Brezplačna poskušnja metode, katere morete vsakrabiti brez neprilike in izgube časa

Imamo način, kako kontrolirati naduho in želimo, da poskusite na naš račun. Nič ne de, ako je to že dolga bolezen, ali pa se je pojavila še-le pred kratkim, ako je senena mrzlica ali pa kronična naduha, naročiti morate brezplačno poskušnjo našega načina. Na to se ne gleda, v kaki klimi živite, ne gleda se na vašo starost ali opravilo, ako vas muči naduha ali mrzlica, naš način vam bo takoj pomagal.

Posebno želimo poslati onim, ki se nahajajo navidez v obupnem stanju, kjer niso pomagala vsakovrstna vdihavanja, brizganja, zdravila opija, dimi, "patentirano kajenje" itd., želimo pokazati vsakomur, da je ta novi način določen, da vstavi vsako težko dihanje, vse hropenje in vse strašne napade takoj.

Ta brezplačna ponudba je prevažna, da bi jo zanemarili. Pišite sedaj ter jo takoj pričnite. Ne pošljite denarja. Pošljite kupon danes. Niti poštnine ne plačate.

BREZPLAČNI POSKUSNI KUPON.
FRONTIER ASTHMA CO. Room 182-D
Niagara and Hudson Sts., Buffalo, N. Y.
Pošljite zastonj poskušnjo vašega načina:
....
....
....

Čiste roke in obrazi — ne zadostujejo!

Pravijo zdravstvene oblasti, ko razpravljajo o širjenju uši.

DOKLER ne bodo matere spoznale, da je *strokovnjaško* čista koža na glavi najboljše sredstvo za ozdravljenje in odpravo uši, ne bo ta velika nevarnost popolnoma odpravljena.

Ne oziraje se, kako čisti so vaši otroci zjutraj, vsled stika z drugimi otroci se lahko izpostavijo nalezenju — *in ni dovolj, da jim umivate samo obraz in roke, kadar pridejo domov!*

Lase in kožo na glavi je treba večkrat umiti, — ne z navadnim milom, pač pa s Sergeant's Skip Flea Soap, gotovim in varnim sredstvom zoper uši. Potem bo koža na glavi strokovnjaško čista in zajedavec bo izginil. Sergeant's Skip Flea Soap ima prijeten duh ter ne bo škodovala najbolj nežni koži.

Lekarnarji, department trgovine in prodajalne toaletnih predmetov prodajo velike množine Sergeant's Skip Flea Soap materam, ki žele zaščititi svoje otroke. Kupite danes en kos. Umijte nocoj otroku lase — in odpravite uši. Če ga ne morete dobiti pri lekarnarju, nam pošljite 25 centov, in mi vam bomo poslali po pošti.

Sergeant's SKIP-FLEA SOAP

POLK MILLER DRUG CO., Inc., Richmond, Virginia

ZASTAVE

SVILENE AMERIŠKE, SLOVENSKE IN HRVAŠKE
REGALIJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, UNIFORME ITD

Sigurno 25% ceneje kot drugod.
VICTOR NAVINŠEK,
331 GREEVE ST, CONEMAUGH, PA.

SKUPNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO IN ITALIJO ZA BOŽIČ

s parnikom

"PRESIDENTE WILSON"

kateri odpluje

dne 24. novembra, 1925

Potnike bo spremljal do Trsta in Ljubljane naš dolgoletni uradnik Josip Rems, ki bo zajedno pazil, da bodo imeli vsi potniki udobno potovanje in pazil za njih prtljago.

Cena voznemu listu III. razreda do Trsta $100.00 z vojnim davkom vred, do Ljubljane pa $101.06; vozni listek *do Trsta in nazaj stane pa samo $162.00 in $5.00 vojni davek,* nedržavljani plačajo tudi "head tax".

Kdor hoče preživeti božične praznike v krogu svojih staršev in sorodnikov ter vzbuditi spomine na svojo nežno mladost, slišati pritrkovanje zvonov domačih crkva in mile pesmi ob polnočnici, naj se čimprej priglasi; na razpolago imamo na parniku kabine III-razreda v posebnem oddelku, tako da bodo naši potniki čisto za sebe.

Zunaj ostanete lahko eno leto ter se vrnete v Združene države ne ozIraje se na kvoto s tem, da dobite ameriško vladno dovoljenje za povratek. Prošnje za taka dovoljenja preskrbljujemo mi.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

ANTHONY BIRK

HIŠNI IN SOBNI SLIKAR IN DEKORATOR

Prevzamem vsako v to stroko spadajoče delo.

ROJAKI, PREDNO ODDASTE DRUGEMU NAROČILO, VPRAŠAJTE MENE ZA CENO.

1811 Stephen Street Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

Telephone: Evergreen 2854J

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane $3.00.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

BRIGITA

ROMAN — Spisal C. M.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

45

(Nadaljevanje.)

— Ne, ne, — oprosti, — pozabi, kar sem rekel. Težko pa je gledati, kako drži nekdo drugi v svojih rokah polno srečo, proti kateri je človek sam zaman iztezal svoji roki. Herbert je bil brez napora deležen te sreče, — a jaz moram ostati zunaj. Oprosti mi, — počasi se bom naučil biti miren glede tega.

Obrnila je proti njemu svoje bledo lice. Pristnost njegovega obnašanja je razorožila njen srd.

— Če se nisi še pomiril, — potem je boljše, da se izogibaš naši hiši, — je rekla tiho, brez strogosti.

Nobena plemenita ženska ne more gledati brez sočutja, če kdo trpi radi nje.

Kljub temu pa so ga zadele njene besede kot udarec.

— Prepovedati mi hočeš v hišo? — je vzkliknil in sovraštvo ter strat sta se borila v njegovem srcu.

— Rečem ti le, kar moram, — je odvrnila, tako mirno kot je le mogla. — Če se ne moreš premagati ter stopiti mirno meni nasproti, potem je za nas vse najboljše, da se nas izogibaš.

Teo je položil roko na oči ter pričel težko dihati. Nato pa se je vzravnal.

— Ne bo ti treba še nadalje pritoževati se nad menoj. Le eno stvar te hočem še vprašati: — Ali sem res tako zelo obsojanja vreden, ker te tako zelo ljubim, da pozabljam na vse drugo? Ali sem v tvojih očeh manjvreden kot pa Herbert? Nekoč sem te razžalil, ker mi je ljubezen zmešala um. Ljubil pa sem te, moje čustvo je bilo pristno, čeprav tudi divje in nebrzdano. Herbertu je bilo lažje. Šele ko je izvedel, da boš bogata dedinja, je prosil za tvojo roko. Do takrat ni njegova ljubezen do tebe motila njegovega miru in pokoja. Ljubezen do bogate dedinje pa je vzcvetela v njem tako močno, da se je še istega dne, ko je izvedel od strica, da te bo gospa Klavdina pohčerila, pobrigal za tvojo roko, da bi ga kdo ne prehitel. Ali je bolj vreden tvoje ljubezni kot jaz?

Brita je postala bleda kot zid ter zrla nanj z jezno plamtečimi očmi.

— Lažeš! Herbert se je potegal zame, še predno je vedel, da bom podedovala vse po gospej Klavdini.

Oči Teona so vzplamtele od osvetoželjnosti in strasti.

— Jaz ne lažem. Že davno predno si ti vedela, nam je povedal stric, da te hoče gospa Klavdina sprejeti za svojo hčerko ter ti zapustiti svoje premoženje. Ko si bila revna, ti nisem mogel ponuditi svoje roke, ker nisem imel premoženja. Ko pa sem vedel, da si bogata, sem spoznal, da se ne smem potezati zate. Pametni, prevdarni in hladnosrčni Herbert pa je šel naravnost k tebi ter te zasnubil. Seveda ti ni izdal, da si postala medtem bogata. Naslednjega dne, — le spomni se, — bili smo zvečer v gledišču, — ko sem se vračal ž njim domov, sem mu rekel, da bom kljub vsem poskusil pridobiti te zase. Tedaj mi je odvrnil s hladnim smehljajem: — Prepozno, moj dragi. Brita je od včeraj naprej moja nevesta. — Opravil je stvar brez vsakega pogreška v računu. Sedaj pa te vprašam: — Kdo med nama obema je bolj obsojanja vreden?

V očeh Brite je ugasnilo vse življenje. Takoj nato pa je postal njen pogled zopet jasen.

— Motiti se moraš. Herbert ni zmožen takega ravnanja.

Teo se je hripavo zasmejal.

— Vprašaj njega samega! Ne more zatajiti, da se je zaročil s teboj istega dne, ko je izvedel, da si bogata, ne pa revna družabnica — je odvrnil strupeno.

Brita se je stresla ter se ozrla v Teona z naširoko odprtimi očmi. On pa ni povesil svojega pogleda, kajti vrjel je to, kar je ravnokar rekel.

Brita je čitala v njegovih očeh, da ne laže in naenkrat se ji je zdelo, kot da jo nevidna roka grabi za goltanec in da se podira nad njo hiša s celo svojo lepo, ponosno srečo. Pa le za trenutek je dvomila nad svojim možem. Takoj nato se je sramovala tega svojega dvoma.

— Tega ne verujem! Kljub temu pa bom vprašala Herzerta. Nobenemu kot njemu samemu bi ne vrjela nekaj tako podlega. In sedaj pojdi, prosim. Vse to si mi rekel, ker sovražiš Herberta.

Vstal je, nekoliko streznjen in mirnejši, ker je zadostil svoji želji po osveti in hotel je podati Briti svojo roko v slovo. Sledaja pa je umaknila svojo ter rekla hladno:

— Nikdar več ti ne dam roke, če si lagal. Najprvo pa hočem vprašati Herberta.

Teo se je priklonil ter hitro odšel.

Brita je omahnila nazaj na svoj stol ter večkrat potegnila z roko preko čela.

— Ne, ne, — to ni res. Lagal je — ali pa se nahaja v zmoti, — je rekla glasno predse.

Nato se je dvignila ter pričela hoditi nemirno po sobi.

Pri tem je poklicala nazaj v spomin vsako posameznost svojega zaročnega dne, vsako besedo, katero je Herbert izpregovoril ž njo. Dal je izraza svojemu veselju, da je končno vsposobljen nuditi ji brezskrbno, čeprav ponižno življenje. In to naj ji je rekel z gotovostjo v svojem srcu, da je postala bogata? Ne, ne, take laži ni bil Herbert zmožen.

— Vprašala ga bom, — danes zvečer, ko se vrne domov. Ozmerjal me bo, da sem le za trenutek izgubila svojo hladno samozavest. Teo sovraži Herberta — ter hoče uničiti najino srečo. To se mu ne bo posrečilo. Le ena beseda mojega ljubljenega moža — in vse bo zopet dobro. A, da bi bil le že doma!

Tako je razmišljala, da se pomiri, a kljub temu, je ležal na njeni duši nejasen strah, katerega se ni mogla iznebiti.

V tem razpoloženju ji je bilo nemogoče iti navzdol k gospej Klavdini. Poslala je služabnika z izjavo, da se ne počuti dobro.

Med nejasnim strahom in zaupno vero je poteklo za Brito to brezkončno popoldne.

XXIII.

Herbert je hotel priti zvečer k gospej Klavdini, da odvede Brito domov. Izvedel pa je, da sploh ni prišla doli. Stara dama ga je, vsa v skrbeh, vprašala, kaj manjka Briti. Mogel ji je le povedati, da je bila opoldne še zdrava in vesela.

Z velikimi koraki je odhitel Herbert proti vili Klavdini.

Brita mu ni prišla nasproti, kot ponavadi, da ga objame. Ko je odložil vrhnjo suknjo in klobuk, je vprašal služabnika, kje je njegova žena in dobil je odgovor, da se nahaja v salonu.

Vzdihnil je. Hvala Bogu, to more biti le majhna slabost, kajti drugače bi šla gotovo v posteljo.

Pohitel je v salon. Brita je stala pri oknu ter se okrenila proti njemu s svojim bledim licem.

Herbert je hitro stopil proti njej, da jo objame.

— Draga, — kaj pa je to? — Zakaj tako bleda? — je vprašal skrbno.

Brita je položila obe roki na njegova ramena ter zrla k njemu navzgor z nemirnim, plašnim glasom.

— Nisem bolna, Herbert, — le vznemirjena, malo iz ravnotežja. Moram ti staviti vprašanje, — takoj sedaj.

— Draga, ali ne dobim preje poljuba?

— Ne, ne, — ne sedaj, — najprvo te hočem vprašati. Vse v skrbeh je zrl nanjo.

— Kaj ne, Herbert, ti nisi izvedel že na da najine zaroke, da me hoče napraviti mati za svojo hčerko? — je vprašala.

Herbert je nagubil čelo.

— Dete, kdo ti je to rekel? — je vzkliknil.

— To boš izvedel pozneje. Sedaj te prosim za odgovor. Ali si to izvedel že na najin zaročni dan?

Herbert se je mirno vzravnal.

— Da, draga, — to sem slišal od strica Hermana, a . . .

Kot smrt bleda in preplašena je dvignila roki.

— Tiho, tiho, za božjo voljo, — nobene besede opravičila! Tega ne morem čuti, — je vzkliknila ter takoj nato pohitela iz sobe.

Pohitel je za njo, a predno jo je mogel doseči, je že zaloputnila za seboj vrata svojega budoarja.

Brita se je zaklenila.

(Dalje prihodnjič.)

SEŽIGANJE LESENIH LADIJ

UNDERWOOD & UNDERWOOD, N. Y.

Med vojno je dala vlada zgraditi več lesenih ladij, ki pa niso stopile nikdar v akcijo. Veljale so na milijone in milijone dolarjev. Pred kratkim je kupil neki trust v Portlandt, Oregon, štiri take ladje za $4000. Z ladji so pobrali železnino in druge vredne predmete, nato so jih pa zažgali.

Alphonse Daudet:

Vdova velikega moža.

Ko smo zvedeli, da se poroči drugič, se ni pravzaprav nihče čudil. Slavni mož, ki je bila ž njim petnajst let poročena, je kljub darovom svojega duha ali baš morda baš zaradi njih pošteno stokal pod zakonskim jarmom. S svojimi muhastimi domisleki in prenapetimi idejami mu je zagrenila življenje. O tem je vedel ves Pariz.

Bilo mu je usojeno, da je v zelo kratkem času prehodil pot slave in dosegel največje triumfe — kakor je to večkrat usojeno onim, ki umro mladi; ona je sedela vedno v kotu voza njegovih triumfov, mrko in brez radosti zrla na vse skupaj, in menda je čakala na trenutek, da se zastavi hitri dir, da vrže slučaj ta voz s tira in da bo konec triumfiranja in radosti. Če je godrnjala čez njegove osebne posebnosti, so bili vsi proti njej. Sorodniki, prijatelji, sploh vsi so ji rekli: "Spoštuj njegove lastnosti in prezri njegove slabosti. To so lastnosti ženija; ne moti ga, da ne zdvomi sam nad seboj. Pomisli, da tvoj mož ni samo tvoj; še bolj kakor last družine, je last celote, dežele, umetnosti. Saj nihče ne ve, če niso baš one posebnosti, ki jih ti označiš kot napake in ki jih neprestano grajaš, pripomogle, da je ustvaril svoja krasna dela."

Toda ona se ni ozirala na ta dobra svarila. V hiši je za zmirom zavladal nepokoj; v obilici so se ponavljali očitki, žalitve, ostre scene in resno se je mislilo že na ločitev — dogodek, ki bi pahnil slavno ime na tretjo stran časopisja, kjer so servirani vsi najnovejši škandali — ko je mož naenkrat umrl.

Razburjenje nesrečnega zakona, nemir, ki ga je izzvala poslednja moževa kratka bolezen, docela nepričakovana njegova smrt, ki je vsaj malo osvežila prijateljsko čustvo, ki ga je čutila v početku svojega zakona, prvi meseci osamljenosti — vse skupaj je vendarle malo vplivalo na zdravje mlade žene, in zdravniki so ji svetovali, naj odpotuje v kopališče, da si opomore in raztrese.

Mladi vdovi je bilo popolnoma všeč, da ji je bilo zaenkrat ukazano zapustiti javno življenje in njega zabave; izgledala je prav interesantno s potezo bolesti v obrazu, in tako je preživljala s svojimi petintridesetimi leti drugo mladost, če mogoče še bolj zapeljivo kakor v prvi. Razen tega ji je črna žalna obleka zelo dobro pristojala in znala se je tako izborno ponašati kot deloma usmiljenja, deloma zavidanja vredna žena, ki stoji pač tako zapuščena na širnem božjem svetu, toda uživa zato to čast, da nosi slavno ime. O, kako se je trudila, da utrdi slavo dragega pokojnika za vse čase (s tolikokrat preklinjano slavo, ki je prej potočila toliko solz radi nje); zdaj jo je gojila in negovala kakor krasno cvetko, ki tiči s koreninami v grobu umrlega in prejema iz zemlje tega groba vedno novo hrano. Zdaj smo jo lahko videli, kako je zavita v črni vdovski pajčolan obiskovala ravnatelj gledišč in založnike njenega moža, se pogajala z onimi za novo uprizoritev oper umrlega, s temi za tisk del, ki jih je zapustil in še niso bila objavljena — in vse je vršila tako važno in svečano, kakor da izpolnjuje le svojo sveto dolžnost.

Ta čas jo je spoznal njen poznejši drugi mož. Tudi on je bil glasbenik, čeprav še popolnoma neznan; komponiral je par valčkov, več pesmi in dve manjši operi, ki so vse izšle v zelo lepi opremi, ki pa niso bile večkrat igrane kakor kupljene. Bil je prav čeden mož, iz dobre meščanske, v celoti nepoznane rodbine, in je imel precejšnje premoženje. Brezmejno je spoštoval genija, občudoval vse slavne osebe kakor bitja z drugega sveta in si ohranil še ves naivni entuziazem mladega umetnika. Tako se mu je tudi zdelo, da zre nadzemsko prikazen, ko so mu pokazali vdovo umrlega mojstra. Bilo mu je, kakor da zre vizijo, kakor da se je muza osebno ponižala k njemu. Naravno se je kar najhitreje zaljubil v ta svoj ideal, in ker je mlada vdova že zopet prirejala družabne večere, se je potrudil, da so ga vpeljali v njeno hišo. V teh prostorih, ki so še vsi nosili sled prej v njih bivajočega genija in kjer si mislil, da čutiš še v zraku njegov dih — v teh prostorih je narastlo njegovo čustvo — strast. Tu je bil mojstrov kip, tam pianino, kjer je običajno komponiral; povsod po mizah in policah so ležale partiture, kamor je zapisoval bežne muzikalne domisleke, kratke beležke itd. Vsi ti mali predmeti, posvečeni spominu velikega mrtveca, so obdajali dražestno in privlačno vdovo, kakor oklepa mračen okvir podobo razkošnih barv, da toliko bolj poudarja njeno pravo lepoto; naravno je bil mladi komponist kmalu čez ušesa zaljubljen.

Po dolgem obotavljanju in omahovanju se je ta dobri človek končno ojunačil in razkril svoje srce. Toda kako skromno, kako bojazljivo! O, ljubi Bog! "On ve dobro, kako malo je vreden; sam uvideva, kako slabo bi zamenjala, če da svoje slavno ime za neznanega njegovega." Take in še tisoč podobnih naivnosti je jecljal v svoji zmedenosti.

Toda sedaj je treba povedati, da je dami v dnu srca zelo laskala ta osvojitev; toda v javnosti je igrala komedijo odpovedi. Delala se je, kakor da ne računa več na srečo na tem svetu, kakor da bi bila vzvišena nad posvetno ničevostjo in kakor da je že sklenila z življenjem, nedopuščajoč nado, da kdaj spremeni svoj sklep. Ona, ki v resnici ni bila nikdar tako mirna in zadovoljna, kakor po smrti svojega slavnega moža, je znala še jokati solze bolesti nad svojo izgubo in govoriti o njem z entuziazmom, kakor o nenadomesljivem dragulju. Seveda je to obnašanje razpihalo ljubezenski žar mladega moža v svetle vedno bolj goreče — kratkomalo: stroga doba vdovskega stanu je končala s poroko.

Toda mlada žena ni nikakor prenehala biti vdova; nasprotno se je, dasi zdaj poročena, zavedala, da je vdova velikega moža. Predobro je vedela, da pomenja baš ta njena lastnost temu dragemu možu njeno največjo zaslugo in mikavnost. Bila je starejša od njega in bila zato prepričana, da se mora obdati z nekakšnim dostojanstvom, ako hoče ublažiti razliko v starosti. Toda on se ni podtikal niti nad tem niti nad čem drugim. Bil je uverjen, da je vzvišena nad vsak pregrešek, in zdelo se mu je popolnoma naravno, da je neizbrisno zagrebla v svoj spomin na tako velikega moža, kot je bil njen prvi soprog. In da utrdi ta ponižni in več kakor skromni nazor v njem, je večkrat prebirala ž njim pisma, ki jih ji je pošiljal mojster takrat, ko ji je še dvoril. To poglabljanje v preteklost jo je pomlajalo najmanj za petnajst let in ji vrnilo svežost in sigurnost mlade, lepe, oboževane in s prekipevajočimi pesmimi v nebo povzdigovane žene. Da se je stvar pozneje spremenila, je njenega drugega moža le malo zanimalo; častil jo je in oboževal — s tem, da je bila njegova last, je pač služil svoji vsekakor prav svojevrstni nečimurnosti. Najbrže je bil tudi ponosen, da si je priboril ono bitje, ki so mu neljubi vsi ti izbruhi ljubezni, in prejel tako deloma veliko in zavidanja vredno dedščino.

Bila sta čuden zakonski par in bilo je res vredno, da si jih je človek pobližje ogledal. Nekoč sem ju srečal v gledišču. Nihče bi ne spoznal v njej žene od prej, nje, ki je bila tako tiha, skoro plaha; nje, ki je skoro zginjala v njegovi senci in na vsak način zelo temnela poleg njega. Zdaj je sedela spredaj ob ložinem naslonu, da so jo morali vsi opaziti; in bila je polna ponosa, če je čutila oči vseh, uprte nase.. Ljudje so govorili, da ji ožarja glavo sijaj slave njenega prvega moža, in kjerkoli se je pokazala, je spoštljivo zvenelo njegovo ime. Njegov naslednik je skromno sedel za njo; bil je tak, kakor da je vzel nase vse trpljenje sveta in z napeto pozornostjo je opazoval vse kretnje svoje gospodarice, da bi bil v slučaju potrebe pri roki.

Doma je bilo to čudno razmerje še bolj očitno. Spominjam se na soarejo, ki jo je priredila leto dni po svoji poroki. Gospodar je hodil med gosti naokrog, očividno ponosen in obenem malce v zadregi, ker se je cela ta dobra družba zbrala v njegovem salonu. Soproga je bila utrujena, gledala melanholično in bila ta večer vdova velikega moža, kakor si je popolnejše ne da misliti. Pri tem je na nekak poseben način zrla nanj preko rame in mu dejala: "Moj ubogi prijatelj" (tako usmiljeno in pomiljevalno), ali pa ravnala ž njim tako z visokega in mu očitala: "Še dolgo nisi tako dober, kaokr je bil on." Kraj sebe je zbrala krog starih prijateljev in znancev, ki so bili vsi priče mojstrovih uspehov in triumfov. Z njimi se je pogovarjala kakor majhna deklica. Moj Bog, saj so jo poznali vsi še takrat, ko je bila mlada. Skoro vsi so ji rekli "Anais" kakor so jo klicali kot otroka. Bilo je kakor pri pogrebščini in ubogi mož se je spoštljivo približal in udano poslušal slavospeve svojemu predhodniku. Govorili so o onih veličastnih premijerah, o onih večerih, ki so vedno potekli v slavo velikega moža; spominjali so se njegovih posebnosti, njegovega načina dela in da je takrat, kadar mu je manjkala inspiracija, morala sesti k njemu njegova žena. — "Saj se še spominjate, Anais?"

Potem so govorili o onem času, ko so nastala skoro vsa njegova najlepša dela, posebno "Savonarola," ona krasna opera z velikim dvospevom, ki se poje pri luninem svitu ob duhtenju cvetlic in slavčevem petju. Neki entuziast je zaigral na piano to mesto in ginjenost je bila vsesplošna. Pri zadnjih notah tega lepega kosa si je hišna gospodinja morala obrisati oči. "Preveč!" je rekla. 'Preveč hudo me gane. Nikdar nisem mogla poslušati tega odstavka brez solz." Zdaj so se trudili stari pokojnikovi prijatelji krog nesrečne vdove, ji izrekli svoje sožalje in j po vrsti zagotavljali svoje globoko sočutje — kakor pri pogrebu. Proseče so ji stisnili roko in ji šepetali: "Le mirno, Anais! Pogum in mir!"

In najbolj smešno pri vsem tem je bilo, da je stal drugi mož poleg žene, da je bil globoko ganjen in da jo je z drugimi vred tolažil in ji izrekel sožalje.

"Kakšen genij! Kakšen genij je bil!" je dejal in si obrisal oči.

Bilo je res ganljivo in vendar tudi tako neskončno komično.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA' NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

SAMO 6 DNI PREKO
z ogromnimi parniki na olje
PARIS—7. novembra
LA SAVOIE 14. novembra.
Havre — Pariško pristanišče.

Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb.
Francoska kuhinja in pijača.
French Line
19 STATE ST., NEW YORK
ali lokalni agentje.

Kretanje parnikov - Shipping News

24. oktobra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.

28. oktobra: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen; Arabic, Cherbourg, Hamburg.

29. oktobra: Columbus, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.

3. novembra: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen

4. novembra: Mauretania, Cherbourg; De Grasse, Havre.

6. novembra: Pittsburgh, Antwerp; Mount Clay, Hamburg.

7. novembra: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.

10. novembra: George Washington, Cherbourg, Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

11. novembra: Aquitania, Cherbourg.

12. novembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

14. novembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; La Savoie, Havre; Andania, Hamburg.

17. novembra: Bremen, Bremen.

18. novembra: Berengaria, Cherbourg.

19. novembra: Zeeland, Antwerp; Westphalia, Hamburg.

21. novembra: Olympic, Cherbourg; Republic, Bremen.

24. novembra: Pres. Wilson, Trst; Berlin, Bremen

25. novembra: Mauretania, Cherbourg; Rochambeau, Havre.

26. novembra: Albert Ballin, Hamburg.

28. novembra: Homeric, Cherbourg, Suffren, Havre; America, Bremen.

1. decembra: Muenchen, Cherbourg, Bremen.

2. decembra: Aquitania, Cherbourg; De Grasse, Havre; Arabic, Hamburg.

3. decembra: Thuringia, Hamburg.

5. decembra: Leviathan, Cherbourg; Paris, Havre; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.

9. decembra: Berengaria, Cherbourg.

10. decembra: Luetzow, Bremen.

12. decembra: Homeric, Cherbourg; La Savoie, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.

13. decembra: Columbus, Cherbourg, Bremen.

16. decembra: Mauretania, Cherbourg.

17. decembra: Mount Clay, Hamburg.

19. decembra: Andania, Hamburg.

22. decembra: Rochambeau, Havre.

26. decembra: Paris, Havre; Cleveland, Hamburg; Pres. Roosevelt, Bremen.

28. decembra: Majestic, Cherbourg.

29. decembra: Berlin, Cherbourg, Bremen.

31. decembra: Westphalia, Hamburg.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje, Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, zamorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem ter se pošlje prošnjo v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Tu rojene osebe se tudi ne štejejo v kvoto. Starišl in otroci od 18 do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite za pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

SANTAL MIDY
PREHLAD MEHURJA

MOŠKI! Zaščitite se
Proti nalezenju
SANYKIT
Nabavite si najboljšo zaščito PREPREKA za MOŠKE
Velika tuba 50c. Kit (4'a) $1
Vsi lekarnarji ali
San-Y-Kit Dept. B
82 Beekman St., New York
Pišite za okrožnice

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI
v "Glas Naroda"

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda"